ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ
16.11.2026 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

ABC news

√ Бюджет 2027: За какво се разбраха властта, синдикатите и работодателите и къде има разногласия

Правителството предлага бюджет, който връща публичните финанси към устойчивост, без да изоставя подкрепата за доходите, семействата и инвестициите. Това каза вицепремиерът и министър на финансите Гълъб Донев при обсъждането на проектобюджета на държавата за 2027 г. на извънредното заседание на Националния съвет за тристранно сътрудничество (НСТС). Преди това социалните партньори изразиха позициите си по проектобюджетите на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) и на държавното обществено осигуряване (ДОО) за догодина.

Гълъб Донев посочи, че за да се гарантира това, са заложени мерки за подобряване събираемостта на приходите, предотвратяване на възможностите за укриване и невнасяне на данъци и осигурителни вноски, и намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите. Пътят на консолидацията изисква усилия от всички нас и за това диалогът с вас е от ключово значение, се обърна Донев към представителите на работодателските организации и на синдикатите, като добави, че разчита на тяхната конструктивна позиция. Бюджет 2027 е бюджет на отговорността, каза още Донев, добавяйки, че той отразява решимостта на правителството да се справи с наследеното състояние на публичните финанси и с натрупаните дисбаланси. Мерките, които предлагаме, са съобразени с реалните възможности за консолидация през 2027 г. и следващите години, както и с целите и приоритетите на секторните политики, каза той.

Нашата водеща задача е да гарантираме фискална устойчивост в средносрочен план, каза Донев. Не можем да пренебрегнем факта, че Съветът на ЕС активизира по отношение на България процедура по прекомерен дефицит. Параметрите на бюджетната рамка за 2027-2029 година са съобразени с тази процедура и с дадените препоръки за стабилизиране на публичните финанси в средносрочен и дългосрочен план, доколкото позволяват възможностите за корекции още от тази година, каза още финансовият министър.

Проектът предвижда дефицит на касова основа от 3,5 на сто от брутния вътрешен продукт през 2027 г. Средносрочната бюджетна прогноза залага последващо намаляване на дефицита до 3,1 на сто през 2028 г. и 2,4 на сто през 2029 г.

Общото ниво на приходите, помощите и даренията по консолидираната фискална програма (КФП) е в диапазона 35,6-36,1 на сто от БВП за периода 2027-2029 г.

Разходите по КФП се предвижда да намалеят от 43,5 на сто от БВП през 2026 г. до 39,6 на сто от БВП през 2027 г. През 2028 г. и 2029 г. разходите по КФП трябва да спаднат до 38,9 на сто от БВП и 38 на сто от БВП.

Държавният дълг се предвижда да достигне 44,3 млрд. евро или 31,4 на сто от БВП през 2027 г., като е предвидена възможност за поемане на нов дълг до 8,6 млрд. евро. Минималният размер на фискалния резерв към 31 декември 2027 г. е заложен на 2,6 млрд. евро.

Предвижда се минимална работна заплата от 660 евро за 2027 г. От 1 януари догодина се предвижда увеличение с 5 на сто на разходите за персонал на първостепенните разпоредители с бюджет, с изключение на изборните длъжности и лицата по чл. 69 от Кодекса за социално осигуряване (сектор „Отбрана и сигурност“).

За увеличение на заплатите на педагогическите специалисти със 7,5 на сто от 1 януари 2027 г. са предвидени 170,5 млн. евро.

Пенсиите за трудова дейност ще се осъвременяват от 1 юли на съответната година по т.нар. швейцарско правило, като за 2027 г. са предвидени 552,6 млн. евро.

За увеличаване на размерите на девет от общо 12 вида семейни помощи за деца са заложени 72,5 млн. евро.

Други 114,3 млн. евро са предвидени за по-високи размери на социалните плащания във връзка с новия размер на линията на бедност от 443 евро за 2027 г.

Обезщетението за отглеждане на дете до двегодишна възраст се увеличава на 450 евро, а при започване на работа на майката през втората година се предлага да получава 75 на сто от обезщетението вместо сегашните 50 на сто. Предвижда се и увеличение на минималното дневно обезщетение за безработица от 9,21 евро на 13 евро.

Проектобюджетът залага целогодишно 10-процентна оптимизация на разходите за персонал с изключение на делегираните бюджети, общините и други.

Държавните служители и заетите по Закона за съдебната власт ще заплащат сами осигурителните си вноски. В проекта са заложени допълнително 493 млн. евро за здравноосигурителни плащания по бюджета на Националната здравноосигурителна каса. За компенсации по програмите за временно облекчение на цените на електрическата енергия чрез бюджета на фонд „Сигурност на електроенергийната система“ са предвидени 634,9 млн. евро.

Разходите за отбрана възлизат на 2,23 на сто от БВП през 2027 г. и достигат до 2,55 на сто през 2029 г. Средствата за капиталови разходи, заложени в проектобюджета за 2027 г., възлизат на 6,0186 млрд. евро. От тях 3,6284 млрд. евро са с национално финансиране, а 2,3902 млн. евро – с европейско финансиране, включително по Националния план за възстановяване и устойчивост.

Въздържаме се от подкрепа на бюджета на НЗОК заради преобладаващия дял на разходите за болнични дейности. Посоката обаче е правилна, заяви **Румен Радев, председател на Управителния съвет на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ).** За нас профилактиката е водеща, бюджетите за болнична помощ и лекарства не ни задоволяват, каза той. Устойчивост на здравноосигурителната система означава, според Радев, по-малко предотвратими заболявания, по-малко отсъствия от работа и по-малка загуба на трудоспособност. АИКБ оценява положително запазването на здравноосигурителната вноска от 8%, както и повишаването на максималния осигурителен праг до 2400 евро. Искаме обаче да видим повишаване на качеството на медицинските услуги, настоя Румен Радев.

По отношение на проектобюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) за 2027 г. Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) се въздържа от подкрепа.

Ръст на пенсиите по т.нар. швейцарско правило между 7 и 8% и увеличение на минималното и максималното обезщетение за безработица са част от предстоящите промени, които изброи управителят на Националния осигурителен институт (НОИ) Весела Караиванова. Тя отбеляза и увеличението на минималния и максималния осигурителен доход. По думите ѝ това ще допринесе за ръст на приходите от осигурителни вноски за 2027 г. с 989 млн. евро повече. Съотношението между осигурителните вноски за сметка на работодателя и работника се запазва на нивата от 2026 г.

Обезщетението за отглеждане на дете до две години се покачва от 398,81 евро на 450 евро. От 50 на 75% се вдига размерът на обезщетението при връщане на майката на работа по-рано.

Министерството на труда и социалната политика (МТСП) подкрепя проектобюджета на ДОО за 2027 г., каза ресорният министър Наталия Ефремова. Предвижда се приемането на социален пакет мерки, насочени към осигуряване на много по-добра социална защита за всички осигурени лица и за пенсионерите, каза тя. По думите ѝ се гарантират социалните права на хората и се осигуряват средства за редовното изплащане на всички социалноосигурителни плащания – пенсии, болнични, обезщетения за майчинство и безработица.

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) се въздържа от подкрепа, каза **изпълнителният заместник-председател на организацията Добрин Иванов.** Всички плащания със социален характер трябва да бъдат изведени от пенсионната система, каза той. Подкрепяме реформата в оценката на работоспособността и ТЕЛК-а, посочи Иванов. Подкрепяме запазването на размера на осигурителните вноски, добави той. АИКБ обаче не подкрепя увеличаването на максималния осигурителен доход, както и повишаването на минималните осигурителни доходи. Организацията смята, че трябва да се преразгледа и задължението на работодателите да заплащат първите два дни за временна нетрудоспособност на служителите.

Novini.bg

√ Васил Велев: Високите цени на електроенергията и бюджетните дефицити подкопават конкурентоспособността на българската индустрия

*Явор Дачков разговаря с **Васил Велев, председател на Общото събрание на Асоциацията на индустриалния капитал в България** за Бюджет 2027, натрупания държавен дълг, цената на електроенергията, състоянието на българската индустрия и риска икономиката да бъде тласната към рецесия.*

Според Велев Бюджет 2027 е категорична стъпка в правилната посока след години, в които дефицитът постепенно се превърна в „нова нормалност". Правителството залага съкращения в администрацията, замразяване на възнагражденията на депутати и министри и по-бавен ръст на разходите, като в същото време запазва увеличението на голяма част от социалните плащания.

Велев предупреждава обаче, че прекалено рязкото свиване на разходите също носи риск. По думите му икономическият растеж през последните години се поддържа в значителна степен от потреблението, финансирано с дефицити и дълг. Ако държавата натисне спирачката твърде силно, потреблението може да се свие, икономиката да влезе в рецесия, а бюджетните приходи да спаднат.

Особено тежък остава проблемът с цената на енергията. Велев посочва, че електроенергията за българската индустрия е достигнала 371 евро за мегаватчас, докато в Турция същия ден е била многократно по-евтина. Според него Европа сама е увеличила цената на енергията чрез отказа от дългосрочни газови договори, ограничаването на руските доставки, въглеродните квоти и пазарния модел, при който най-скъпата централа определя цената за всички производители.

По думите му България има ресурс да компенсира предприятията, без да товари държавния бюджет. Част от високите приходи на АЕЦ „Козлодуй", НЕК и енергийния сектор постъпват във Фонда за сигурност на електроенергийната система и могат да бъдат използвани за намаляване на сметките на бизнеса.

Велев е критичен и към бюджетната политика от последните години. Според него Асен Василев превърна дефицита в постоянно състояние, а последвалите управления продължиха този модел. Лихвите по държавния дълг растат бързо, докато индустриалното производство намалява четвърта поредна година и все по-голяма част от отчетения растеж идва от потребление, подкрепяно със заеми.

Той поставя и въпроса за ефективността на администрацията и растящите разходи за отбрана. Според Велев държавата трябва да търси реални структурни съкращения, вместо автоматично да увеличава разходите, а сигурността не се изчерпва единствено с покупката на оръжие – тя включва икономика, образование, дипломация, култура и готовност за бедствия.

АИКБ

√ АИКБ проведе регионална среща в Пловдив, посветена на изкуствения интелект, киберсигурността и възможностите за финансиране на бизнеса

Днес, 13 ноември 2026 .г, **Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ)** проведе регионална среща – семинар на тема „Предприятията в новите технологични реалности" в Дома на науката и техниката в Пловдив. Събитието се състоя в рамките на проект BG05SFPR002-1.005-0004 „Комплексен подход за осигуряване на мотивирани квалифицирани човешки ресурси", съфинансиран от Европейския съюз.

Срещата беше посветена на предизвикателствата и възможностите пред предприятията в условията на ускорена технологична трансформация, като постави акцент върху практическото приложение на изкуствения интелект, управлението на рисковете за киберсигурността и достъпа до европейско финансиране за развитие на иновации и предприемачество.

Събитието беше открито от **доц. д-р Милена Ангелова, изпълнителен заместник-председател на АИКБ** и **ръководител на проекта, и г-н Димитър Гишин**, **представител на ръководството на Корпорация за технологии и иновации „Съединение" АД.**

В рамките на първата тематична презентация доц. д-р Милена Ангелова представи техническите и правните аспекти на използването на изкуствен интелект в предприятията. Бяха разгледани възможностите за прилагане на технологиите за прогнозиране, оптимизиране на производствени процеси, автоматизация и подпомагане на управленските решения. Специално внимание беше отделено на практическите приложения в производството, енергетиката, логистиката и управлението на водните ресурси.

Акцент в представянето беше поставен върху необходимостта внедряването на изкуствен интелект да се основава на качествени данни, ясно определени цели и измерими резултати, като същевременно се гарантират човешкият контрол и отговорността при вземането на решения. Разгледани бяха и правната рамка за използването на изкуствен интелект, както и ресурсните и екологичните аспекти на развитието на технологичната инфраструктура.

Възможностите за финансиране на стартиращи и иновативни предприятия чрез европейските фондове и финансови инструменти представи **Росица Стелиянова, директор „Програми и проекти“ в АИКБ**. Презентацията разгледа достъпа до безвъзмездна финансова помощ по Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“, инструментите на Фонда на фондовете за подкрепа на предприемачеството, както и възможностите за пряко европейско финансиране чрез Европейския съвет по иновациите и програмата „Хоризонт Европа“.

Особено внимание беше отделено на различните възможности за финансиране според етапа на развитие на предприятието – от разработването на първоначална идея и прототип до пазарната реализация и разширяването на дейността. Представени бяха конкретни условия за допустимост, финансови параметри и практически стъпки за кандидатстване, включително възможностите по инструмента „Предприемачество – Ранен етап“, микрофинансирането и EIC Accelerator. Подчертано беше значението на предварителната оценка на допустимостта и правилния избор на финансов инструмент в зависимост от потребностите и капацитета на предприятието.

Третият тематичен акцент беше посветен на киберсигурността в бизнеса. Ивайло Петров, председател на Управителния съвет на Асоциацията за устойчиво развитие, иновации и изкуствен интелект (АУРИИ), представи темата „Киберсигурност в бизнеса: от технологичен риск към управленска отговорност“. В рамките на програмата беше поставен въпросът за значението на киберсигурността като част от управлението на предприятията в условията на нарастваща цифровизация на бизнес процесите.

Регионалната среща завърши с дискусия по разгледаните теми, свързани с технологичната адаптация на предприятията, приложението на иновациите и възможностите за подкрепа на бизнеса.

√ АИКБ и ЮНИДО отбелязаха 10 години партньорство с амбиция за нова пътна карта за сътрудничество в подкрепа на българската индустрия

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) и Организацията на обединените нации за индустриално развитие (ЮНИДО) отбелязаха десетата годишнина от подписването на Меморандума за разбирателство между двете организации с поредица от срещи и международен семинар, посветени на разширяването на индустриалното сътрудничество, технологичния трансфер и създаването на нови възможности за българските предприятия на международните пазари.

Председателят на Управителния съвет на АИКБ Румен Радев връчи почетен плакет на Н. Пр. Фату Хайдара – заместник на генералния директор на ЮНИДО и управляващ директор на Дирекция „Глобални партньорства и външни отношения“. Отличието е израз на признателност за изграденото през последното десетилетие партньорство и символ на стремежа за неговото надграждане чрез конкретни инициативи и проекти с реална добавена стойност за българската икономика.

На 12 ноември в хотел „София Балкан Палас“ се проведе семинарът „Сътрудничество между ЮНИДО и България“, който събра представители на българското правителство, ръководството и експерти на ЮНИДО, работодателски организации, бизнеса, академичните среди, международни институции и дипломатическия корпус.

Форумът беше открит от Христо Дикански, заместник-министър на външните работи, Румен Радев, председател на Управителния съвет на АИКБ, и Фату Хайдара, заместник на генералния директор на ЮНИДО.

В изказването си Румен Радев подчерта необходимостта сътрудничеството между АИКБ и ЮНИДО да придобие още по-силно практическо измерение чрез ангажирането на българските предприятия в международни инициативи, изграждането на индустриални партньорства и разширяването на присъствието им на пазари извън Европейския съюз.

„Сега е времето за ангажирането на българските предприятия в съвместни дейности и пълноценно използване на възможностите за по-нататъшно укрепване на партньорствата в подкрепа на устойчивото индустриално развитие“, заяви председателят на АИКБ.

Той обърна внимание на сериозните предизвикателства пред интернационализацията на малките и средните предприятия, сред които недостатъчната информация за чуждестранните пазари, затрудненият достъп до финансиране, липсата на международни бизнес контакти и сложните регулаторни и административни изисквания.

Според АИКБ глобалната мрежа, експертизата и инструментите на ЮНИДО могат да допринесат съществено за преодоляването на тези бариери чрез практическа подкрепа, трансфер на технологии, идентифициране на надеждни партньори и разработване на съвместни инвестиционни проекти.

В семинара участва делегация на ЮНИДО, водена от Н. Пр. Фату Хайдара, в състав Мария Павлова, програмен служител в Регионалното бюро за Европа и Централна Азия; Джорджи Тодуа, експерт по индустриално развитие и подкрепа за микро-, малките и средните предприятия; Доминика Дор, експерт по публично-частни партньорства; и Александър Филиповски, проектен администратор в областта на дигиталната трансформация и изкуствения интелект.

Представителите на ЮНИДО запознаха участниците с програмите, инструментите и възможностите на организацията за насърчаване на инвестициите, развитие на предприятията, технологично обновяване и изграждане на международни партньорства.

В дискусиите се включиха Левент Мемиш, заместник-министър на икономиката, инвестициите и индустрията, и Мира Йосифова, заместник-министър на иновациите и дигиталната трансформация.

Сред участниците бяха още Евелина Славчева, председател на Българската академия на науките; Константин Ботев, началник на отдел „Международни изложби и конференции“ в ИАНМСП; Ивайло Петров, председател на Управителния съвет на Алианса за устойчиво развитие чрез изкуствен интелект; и Георги Робев, председател на Управителния съвет на Стратегическия център за изкуствен интелект.

Модератор на форума беше доц. д-р Милена Ангелова, изпълнителен заместник-председател на АИКБ.

Двете тематични сесии бяха посветени на индустриалните партньорства, трансфера на технологии и международното сътрудничество за развитие, както и на ангажирането на частния сектор, цифровите технологии и изкуствения интелект като двигатели на индустриалната конкурентоспособност.

Един от основните акценти на форума беше възможността България да разработи собствена пътна карта за сътрудничество с ЮНИДО по примера на Словения.

По време на семинара Яна Лоргер, старши съветник по международно сътрудничество в Словенския фонд за предприятия, представи модела на взаимодействие между словенското правителство и ЮНИДО.

Словения разполага с официална пътна карта, която определя стратегическите приоритети, тематичните направления и механизмите за съвместни дейности, включително в областта на технологичния трансфер, иновациите, дигитализацията, устойчивото индустриално развитие и подкрепата за предприятията.

АИКБ ще работи за разработването на аналогична рамка за сътрудничество между България и ЮНИДО, която да обедини усилията на държавните институции, бизнеса, научните организации и международните партньори около конкретни приоритети и практически приложими проекти.

Сред перспективните направления са развитието на международни индустриални партньорства, цифровата и зелената трансформация, трансферът на технологии, подкрепата за малките и средните предприятия и разширяването на възможностите им за участие на международните пазари.

В рамките на проведената работна среща между ръководството на АИКБ и делегацията на ЮНИДО бяха обсъдени и конкретни механизми за подкрепа на българския бизнес, включително възможностите за използване на международната експертна мрежа на организацията, разработване на инвестиционни инициативи и създаване на партньорства с предприятия от други държави.

Особено внимание беше отделено на потенциала за разширяване на икономическото сътрудничество със страните от Западните Балкани, Украйна, Молдова и други перспективни пазари.

Беше подчертана необходимостта от активно ангажиране на българските държавни институции и от координиран подход, който да съчетава международната експертиза на ЮНИДО с конкретните потребности на българската индустрия.

Десетата годишнина от подписването на Меморандума за разбирателство между АИКБ и ЮНИДО поставя началото на нов етап в партньорството – с фокус върху конкретни инициативи, по-силно институционално взаимодействие и измерими резултати за българските предприятия.

Целта е сътрудничеството да се превърне в устойчив механизъм за повишаване на конкурентоспособността, насърчаване на иновациите и разширяване на международното присъствие на българската индустрия.

БТА

√ АИКБ и ЮНИДО отбелязаха 10 години партньорство с амбиция за нова пътна карта за сътрудничество в подкрепа на българската индустрия

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) и Организацията на обединените нации за индустриално развитие (ЮНИДО) отбелязаха десетата годишнина от подписването на Меморандума за разбирателство между двете организации с поредица от срещи и международен семинар, посветени на разширяването на индустриалното сътрудничество, технологичния трансфер и създаването на нови възможности за българските предприятия на международните пазари.

Председателят на Управителния съвет на АИКБ Румен Радев връчи почетен плакет от на Н. Пр. Фату Хайдара – заместник на генералния директор на ЮНИДО и управляващ директор на Дирекция „Глобални партньорства и външни отношения". Отличието е израз на признателност за изграденото през последното десетилетие партньорство и символ на стремежа за неговото надграждане чрез конкретни инициативи и проекти с реална добавена стойност за българската икономика.

На 12 ноември в хотел „София Балкан Палас" се проведе семинарът „Сътрудничество между ЮНИДО и България", който събра представители на българското правителство, ръководството и експерти на ЮНИДО, работодателски организации, бизнеса, академичните среди, международни институции и дипломатическия корпус.

Форумът беше открит от Христо Дикански, заместник-министър на външните работи, Румен Радев, председател на Управителния съвет на АИКБ, и Фату Хайдара, заместник на генералния директор на ЮНИДО.

В изказването си Румен Радев подчерта необходимостта сътрудничеството между АИКБ и ЮНИДО да придобие още по-силно практическо измерение чрез ангажирането на българските предприятия в международни инициативи, изграждането на индустриални партньорства и разширяването на присъствието им на пазари извън Европейския съюз.

„Сега е времето за ангажирането на българските предприятия в съвместни дейности и пълноценно използване на възможностите за по-нататъшно укрепване на партньорствата в подкрепа на устойчивото индустриално развитие", заяви председателят на АИКБ.

Той обърна внимание на сериозните предизвикателства пред интернационализацията на малките и средните предприятия, сред които недостатъчната информация за чуждестранните пазари, затрудненият достъп до финансиране, липсата на международни бизнес контакти и сложните регулаторни и административни изисквания.

Според АИКБ глобалната мрежа, експертизата и инструментите на ЮНИДО могат да допринесат съществено за преодоляването на тези бариери чрез практическа подкрепа, трансфер на технологии, идентифициране на надеждни партньори и разработване на съвместни инвестиционни проекти.

В семинара участва делегация на ЮНИДО, водена от Н. Пр. Фату Хайдара, в състав Мария Павлова, програмен служител в Регионалното бюро за Европа и Централна Азия; Джорджи Тодуа, експерт по индустриално развитие и подкрепа за микро-, малките и средните предприятия; Доминика Дор, експерт по публично-частни партньорства; и Александър Филиповски, проектен администратор в областта на дигиталната трансформация и изкуствения интелект.

Представителите на ЮНИДО запознаха участниците с програмите, инструментите и възможностите на организацията за насърчаване на инвестициите, развитие на предприятията, технологично обновяване и изграждане на международни партньорства.

В дискусиите се включиха Левент Мемиш, заместник-министър на икономиката, инвестициите и индустрията, и Мира Йосифова, заместник-министър на иновациите и дигиталната трансформация.

Сред участниците бяха още Евелина Славчева, председател на Българската академия на науките; Константин Ботев, началник на отдел „Международни изложби и конференции" в ИАНМСП; Ивайло Петров, председател на Управителния съвет на Алианса за устойчиво развитие чрез изкуствен интелект; и Георги Робев, председател на Управителния съвет на Стратегическия център за изкуствен интелект.

Модератор на форума беше доц. д-р Милена Ангелова, изпълнителен заместник-председател на АИКБ.

Двете тематични сесии бяха посветени на индустриалните партньорства, трансфера на технологии и международното сътрудничество за развитие, както и на ангажирането на частния сектор, цифровите технологии и изкуствения интелект като двигатели на индустриалната конкурентоспособност.

Един от основните акценти на форума беше възможността България да разработи собствена пътна карта за сътрудничество с ЮНИДО по примера на Словения.

По време на семинара Яна Лоргер, старши съветник по международно сътрудничество в Словенския фонд за предприятия, представи модела на взаимодействие между словенското правителство и ЮНИДО.
Словения разполага с официална пътна карта, която определя стратегическите приоритети, тематичните направления и механизмите за съвместни дейности, включително в областта на технологичния трансфер, иновациите, дигитализацията, устойчивото индустриално развитие и подкрепата за предприятията.
АИКБ ще работи за разработването на аналогична рамка за сътрудничество между България и ЮНИДО, която да обедини усилията на държавните институции, бизнеса, научните организации и международните партньори около конкретни приоритети и практически приложими проекти.
Сред перспективните направления са развитието на международни индустриални партньорства, цифровата и зелената трансформация, трансферът на технологии, подкрепата за малките и средните предприятия и разширяването на възможностите им за участие на международните пазари.
В рамките на проведената работна среща между ръководството на АИКБ и делегацията на ЮНИДО бяха обсъдени и конкретни механизми за подкрепа на българския бизнес, включително възможностите за използване на международната експертна мрежа на организацията, разработване на инвестиционни инициативи и създаване на партньорства с предприятия от други държави.
Особено внимание беше отделено на потенциала за разширяване на икономическото сътрудничество със страните от Западните Балкани, Украйна, Молдова и други перспективни пазари.
Беше подчертана необходимостта от активно ангажиране на българските държавни институции и от координиран подход, който да съчетава международната експертиза на ЮНИДО с конкретните потребности на българската индустрия.
Десетата годишнина от подписването на Меморандума за разбирателство между АИКБ и ЮНИДО поставя началото на нов етап в партньорството – с фокус върху конкретни инициативи, по-силно институционално взаимодействие и измерими резултати за българските предприятия.
Целта е сътрудничеството да се превърне в устойчив механизъм за повишаване на конкурентоспособността, насърчаване на иновациите и разширяване на международното присъствие на българската индустрия.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

√ Държавата ще доплаща на бизнеса по-скъпия ток, компенсации ще има и за битовите потребители на природен газ
Бизнесът ще получава ежемесечни компенсации за високите цени на електроенергията. За това се договориха правителството, работодателите и синдикатите.
Компенсации ще има и за битовите потребители на природен газ. Няма да се увеличават цените на тока и парното за домакинствата до 1 юли 2027 г.
2 млрд. евро от Фонд "Сигурност на електроенергийната система" и Българската банка за развитие ще бъдат платени за компенсации до края на месец юни. Ежемесечните плащания от Фонда ще бъдат за цени на електроенергията над 180 евро на мегават час, отделно ББР ще плаща по още 15 евро на мегават час, което е авансово плащане за 10-месечната компенсация за цени на електронергията, която е над 122,71 евро на мегават час.
Александър Пулев, вицепремиер и министър на икономиката, инвестициите и индестрията: "Цените са безпрецедентни и действията на правителството са безпрецедентни. Искам категорично да заявя, че държавата е плътно до бизнеса, плътно до хората. Към бита, към домакинството, вашите цени на тока, на парното няма да се увеличат през отоплителния сезон. Към българските компании, аз искрено вярвам, че българският бизнес е боеспособен. Аз много вярвам в конкурентоспособността на българската икономика. Но живеем в трудни времена и сме длъжни да дадем още подкрепа на енергоемката индустрия, която е гръбнакът на индустрията и на икономиката в страната."

√ „Стандард енд Пуърс“ свали перспективата пред рейтинга на страната от положителна на стабилна

„Стандард енд Пуърс“ свали перспективата пред дългосрочния кредитен рейтинг на България от положителна на стабилна, съобщиха от Министерството на финансите.

Агенцията потвърждава дългосрочния и краткосрочния кредитен рейтинг на страната в чуждестранна и местна валута на ниво три пъти BBB+/A-2. Прогнозата за бюджетния дефицит през тази година е повишена до 5,1% от БВП с прогноза за постепенното му свиване до 3% през 2029 г.

Рейтингът може да бъде повишен при намаляване на външните дисбаланси и трайно понижение на дефицита по текущата сметка, ако обаче няма напредък в бюджетната консолидация - да бъде понижен допълнително.

БНР

√ Министерският съвет заседава извънредно по бюджетните законопроекти

Правителството ще заседава днес, за да приеме проектозаконите за държавния бюджет, за бюджета на Националната здравноосигурителна каса и този на Държавното обществено осигуряване за следващата година.

Трите законопроекта се внасят в Народното събрание за разглеждане и окончателно приемане.

При общественото представяне на държавната план сметка бе обявено, че основната цел на кабинета е да оздрави публичните финанси, така че през 2028-29 година дефицитът в бюджета да е до 3%, като се намали поетият дълг.

В процедура по свръхдефицит кабинетът залага недостига в хазната догодина да е 3,5 % от Брутния вътрешен продукт, това са 4.9 милиарда евро.

Показателят среща сериозни критики от опозицията, откъдето искат план сметката да е с максимално допустим дефицит от 3%. Настояват още преди да бъде внесен бюджетът в парламента да бъде изтеглен и преработен . И още - догодина ще бъде поет 8,6 милиарда евро нов дълг, а като процент от БВП общото задлъжняване в края на годината ще е над 31 на сто.

През 2027-ма средногодишната инфлация е планирано да бъде 4 на сто, а растежът ще се забави до 2,5 на сто.

Критики дойдоха и от синдикатите, които са в протестна готовност заради общата подоходна политика. Тя предвижда 5% ръст на бюджетните заплати, но в силовия сектор догодина ръст не е предвиден. За педагогическия персонал са предвидени 7,5 % .

Заплатите вече няма да са обвързани с минималната, която от 1 ви януари ще е 660 евро. Повишения са предвидени при всички социални помощи, най осезаемо - за семействата с деца.

Оптимизацията в администрацията ще продължи със съкращаване на още 5 хиляди бройки.

В общественото осигуряване дефицитът ще е малко над 40 % и ще се покрие от централния бюджет. Най- голям ще е разходът за пенсии - 10.4 от БВП, а индексацията ще е по "швейцарското правило" от 1 ви юли с почти 8 %. Това ще се отнася и за тавана на пенсиите.

По високи ще са обезщетенията за майчинство през втората година на детето и тези за безработица в минимален и максимален размер. За сметка на това и за осигуровки ще се плаща повече, след като се повишат минималните и максималният осигурителен праг, за което категорично възразяват от бизнеса.

√ Интензивни преговори за следващия ръководител на ЕЦБ

Германия и Франция водят интензивни преговори, за да решат кой ще наследи Кристин Лагард на поста председател на Европейската централна банка, заяви германският канцлер Фридрих Мерц.

Французойката Лагард съобщи миналия месец, че ще се оттегли през февруари, няколко месеца преди официалното изтичане на мандата ѝ, което предизвика надпревара за намиране на неин заместник.

ЕС иска да назначи нейния наследник преди края на годината, но процесът е сложен и включва обсъждания с Европейския парламент, Управителния съвет на ЕЦБ и окончателно решение от страна на държавните и правителствените ръководители.

ЕЦБ е централната банка на 21-те държави, които използват еврото, и определя лихвените проценти, които оказват влияние върху разходите по заемите в цялата икономика - от ипотеките до погасяването на кредитни карти.

Investor.bg

√ Румен Радев: Бюджет 2027 е най-социалният от години

Бюджет 2027 е най-социалният бюджет от години, и то в условията на тежък дефицит, затова няма да допуснем да ни се лепят етикети за липса на социална чувствителност. Така министър-председателят Румен Радев започна днешното извънредно заседание на кабинета, в което ще бъде приет проектобюджетът за следващата година.

Радев се извини на майките на деца с увреждания заради спорните промени в Закона за личната помощ. „Независимо от дефицита, намаляване на средствата за тях няма да има и промяна на условията за тях няма да има“, каза Радев. Той отбеляза, че отношението към децата, към възрастните, социално слабите и хората с увреждания са индикаторът дали сме цивилизовано и хуманно общество и дали държавната политика е гарант на тези ценности. Премиерът отбеляза, че ще бъдат положени всички възможни усилия за предотвратяване на злоупотребите с ТЕЛК.

„Бюджет 2027 е израз на нашите усилия да постигнем труден баланс между противостоящи цели: да пречупим тренда на главоломно растящите публични разходи, да намалим дефицита и задлъжнялостта, но да увеличаваме доходи и социална подкрепа“, заяви премиерът. Той посочи, че е нормално ведомствата да прилагат и предприемат по-тежки реформи, за да спасят финансите от „разгулното наследство“, но не на всяка цена.

„При Бюджет 2026 ясно заявих, че в тази криза няма да допуснем да се намаляват доходите на нито един български гражданин дори и с цент – заплатите, доходите, пенсиите, социалната подкрепа“, каза още Радев. Той заяви, че ако има промяна в средствата за облекло на учителите, съдебните служители и държавните служители, тя е „само и единствено нагоре“.

„Залагаме мерки за повишаване на приходите и за предотвратяване на злоупотребите, но и това не е достатъчно за справяне с тежкото наследство“, каза още Радев. По думите му най-силната част в Бюджет 2027 са мерките за подкрепа и за повишаване на икономическият ръст.

„Искам най-отговорно да ви заявя, че ни предстои истински пробив, предстои ни привличане на огромни като мащаб чуждестранни стратегически инвестиции, които ще преобразят нашата икономика и ще ни изведат в нова технологична орбита“, каза още той.

След това премиерът, в ролята си на лидер на управляващата „Прогресивна България“, призова депутатите от ПБ и партийните структури да спрат да се оправдават с наследството на предишния. Той ги призова и да не хабят „излишно време и нерви с опозицията“, но заяви, че ще се вслушват в предложенията им и критиките им, когато са основателни.

„Оттук нататък – не оправдания, а работа“, каза Радев.

Радев обърна внимание и на кредитния рейтинг на България, като подчерта, че Standard and Poor’s не е променила рейтинга на страната, а единствено перспективата с една степен, като не е отхвърлена перспективата за подобрение. Той отбеляза, че българската икономика отбелязва устойчив ръст и страната е на пето място в целия ЕС по икономически ръст за третото тримесечие.

„Имаме увеличение със 100% на преките чуждестранни инвестиции от началото на годината до днес, сравнено със същия период на миналата година, това ясно показва, че доверието към нас расте, че сме по прав път и уверено ще го следваме“, каза още той.

Проектозаконът за държавния бюджет, този на Националната здравноосигурителна каса и този на Държавното обществено осигуряване за 2027 г. ще бъдат внесени за разглеждане в Народното събрание по-късно същият ден.

√ Забавянето на китайската икономика се задълбочава през октомври

Китайската икономика показва нови признаци на слабост през октомври, като заводското производство се е забавило, а потреблението е останало вяло. Това поставя въпроса колко дълго втората по големина икономика в света може да разчита на износа за подкрепа на растежа, предава Ройтерс.

Бумът на износа, който се дължи на изкуствения интелект, подхранва икономическия растеж на Китай тази година и изглежда ще предпази общия растеж от вътрешни и местни проблеми през 2027 г., но забавянето на инерцията през октомври показва спънките от слабото търсене у дома.

По-слабите от очакванията данни за октомври са „притеснително начало“ на четвъртото тримесечие, коментира Лин Сонг, главен икономист на ING за Голям Китай, и допълва, че „местната икономика като цяло би се възползвала от по-голяма политическа подкрепа“.

Промишленото производство през октомври е нараснало с 4,8% спрямо година по-рано, показаха данни на Националното статистическо бюро, публикувани в понеделник. Това е под очакванията на икономисти, участвали в допитване на Ройтерс, за ръст от 5,3% и е под нивото през септември от 5,5 на сто.

Силното външно търсене на продукти, свързани с изкуствения интелект, и коли помогна на китайската икономика да излезе от забавянето през второто тримесечие. През третото тримесечие ръстът на брутния вътрешен продукт (БВП) достигна 4,5% на годишна база и според анализатори Пекин може да постигне целта си за 4,5-5% без необходимостта от значителни допълнителни стимули.

„Не се очаква да бъдат въведени мерки за стимулиране до края на годината“, казва Джаохън Син, старши стратег за Китай в ANZ.

„Данните само за октомври едва ли ще променят общия път на растежа за годината. Продължаваме да прогнозираме, че ръстът на БВП за годината ще остане над 4,5%“, допълва той.

Високотехнологичното и интелигентно производство е допринесло за над половината от растежа на промишленото производство през първите десет месеца, каза говорителят на Националното статистическо бюро Фу Линхуей по време на брифинг.

Силното търсене на високотехнологични продукти прикрива слабостта в по-традиционно, вътрешно ориентирани сектори и може да удължи или дори да задълбочи дисбалансите в модела за растеж на Китай като устойчивото производство и износът смекчават натиска върху държавните ръководители да подкрепят местното потребление.

Данни за търговията от миналата седмица показаха, че износът на стоки е нараснал през октомври, тъй като мащабното изграждане на инфраструктура за изкуствен интелект в световен мащаб продължава да увеличава продажбите на високотехнологични стоки.

Но официално допитване за заводската дейност показа, че нагласите сред промишлените производители са се влошили през октомври спрямо предходния месец, като те съобщават за по-лоши условия при новите поръчки и новите поръчки за износ.

Вяло вътрешно потребление

Слабият пазар на труда и дългогодишният спад на имотния пазар, който намали стойността на активите на собствениците на жилища, продължават да ограничават разходите на потребителите.

Продажбите на дребно, които са показател за потреблението на стоки, са нараснали с 0,4% на годишна база през октомври след покачването с 1,1 на сто предходния месец. Икономисти, участвали в допитване на Ройтерс, очакваха ръст с 0,8%.

Продажбите на услуги са нараснали с 4,9% през първите десет месеца на годината спрямо същия период на миналата година, което е леко забавяне спрямо покачването от 5% за първите три тримесечия, сочат данните на Националното статистическо бюро.

Цифрите под очакванията са по-притеснителни, тъй като потреблението през октомври би трябвало да е подкрепено от седемдневен празник и едномесечния фестивал на пазаруването Ден на самотните сърца през октомври и ноември.

„Упорито слабото доверие на потребителите остава основният проблем, който не позволява възстановяване на потреблението, и са нужни по-ефективни политики за разрешаване на проблема“, казва Сон от ING.

Говорителят на Националното статистическо бюро Ван Гуанхуа заяви, че износът ще продължи да подкрепя растежа. Той изрази надежда, че по-силната подкрепа с политики и подобряването на условията за висококачествено развитие ще помогнат на Китай да изпълни годишната си цел за растежа въпреки запазващите се предизвикателства пред икономиката.

Отделни данни потвърдиха продължителното забавяне на имотния пазар, като цените на новите жилища са намалели допълнително през октомври спрямо предходния месец, а инвестициите в имоти са спаднали с 21,6% за периода януари-октомври спрямо година по-рано.

Спадът с 8,1% на инвестициите във фиксирани активи за периода януари-октомври се е разширил спрямо свиването със 7,2% през първите девет месеца на годината въпреки усилията на правителството да ускори финансирането за инфраструктурни проекти. Спадът е по-голям от очакванията за 7%.

Безработицата в градовете е намаляла до 5,1% спрямо 5,2 на сто през септември.

През последните месеци Пекин въведе нови мерки за подкрепа, включително за отпускане на по-евтини заеми в редица сектори като инфраструктура и технологии и разширяване на подкрепата за купувачите на жилища.

Мениджър

√ Ваучер от 1000 евро за храна: Гръцкият парламент прие с мнозинство мерки за увеличаване на доходите

Гръцкият парламент прие с голямо мнозинство мерки за увеличаване на доходите. От следващата година се възстановява коледната надбавка в размер на 500 евро за държавните служители. Земеделците и семействата с три деца няма да плащат данък при доход до 20 хиляди евро на година, съобщава БНР.

Още този месец 190 хиляди гърци ще получат ваучер от хиляда евро за храна. Това са хора с многодетни семейства или гърци с много ниски доходи. Ваучерът може да се използва само в хранителни магазини. Законът беше приет с голяма подкрепа от опозицията.

Предвижда се също намаляване и постепенно премахване на патентния данък при упражняване на свободни професии. Разширява се броят на собственици на имоти в малките населени места, които няма да плащат данък върху тяхната собственост.

Увеличава се обаче данъкът при купуване на имоти от чужденци, които не са европейски граждани от 3% на 15%. Увеличават се и социалните плащания при инвалидност. В помощ на децата се създава лична сметка, в която внасят средства родители и държавата. Тези суми могат се използват, когато детето навърши пълнолетие.

√ МАЕ: Глобалният петролен пазар преминава към излишък заради износа от района на Персийския залив

Световните петролни пазари ще преминат към излишък в предлагането за първи път от началото на войната в Иран, тъй като износът от Персийския залив се възстановява въпреки продължаващия конфликт, съобщи Международната агенция по енергетика (МАЕ), цитирана от Bloomberg.

„Петролният пазар показва плахи признаци на възстановяване на равновесието, като глобалното предлагане на петрол надвишава търсенето за първи път след избухването на войната в Иран“, посочва в своя месечен доклад. организацията, която консултира водещи икономики.

Износът на петрол от Персийския залив се е възстановил до 74% от нивата преди войната, благодарение на ръст в доставките от Саудитска Арабия и Ирак (също член на ОПЕК), и това се случва, въпреки че танкерите продължават да бъдат обект на атаки, отбелязват от МАЕ. Агенцията добавя, че през октомври наблюдаваните петролни запаси са нараснали за първи път от юни насам.

МАЕ повиши прогнозите си за глобалното предлагане на петрол през 2026 г. със значителните 920 000 барела дневно. Макар че световните пазари като цяло са изправени пред дефицит през тази година поради нарушаването на добива вследствие на войната, годишният недостиг е с 60% по-малък от прогнозирания в доклада от миналия месец.

Възстановяването на доставките от Близкия изток – в съчетание със сигнали, че президентът Доналд Тръмп може да се въздържи от подновяване на военните действия срещу Иран – допринесе за спад в цените на петрола.

Перспективите пред пазарите на газьол и дизелово гориво – тема, която напоследък е сериозен повод за безпокойство за икономиката, а дори и за президента на САЩ – са се „подобрили леко“, тъй като високите цени са ограничили потреблението, посочват от базираната в Париж МАЕ.

Според доклада, страните членки на МАЕ ще ускорят освобождаването на оставащите си спешни петролни резерви, за което поеха ангажимент по-рано тази година, като до края на февруари ще бъдат пуснати на пазара още 71 милиона барела. Миналия месец европейските държави обещаха да ускорят процеса, след като бяха подложени на критика от страна на САЩ, че не действат достатъчно бързо.

През настоящото тримесечие на световните петролни пазари се очаква излишък от около 2 милиона барела дневно, докато преди месец се прогнозираше дефицит в подобен размер, се посочва още в доклада. За 2026 г. като цяло се очаква среден дефицит от 685 000 барела на ден – значително по-малко от прогнозирания по-рано недостиг от 1,7 милиона барела дневно.

„Износът от страните от Персийския залив се възстанови много по-бързо от глобалното търсене на петрол“, посочват от агенцията. Доставките от региона (без Оман) са достигнали 18,4 милиона барела на ден през миналия месец, въпреки вълната от нападения срещу танкери.

През октомври Саудитска Арабия е увеличила добива на суров петрол до 10 милиона барела на ден, докато производството в Ирак е достигнало седемгодишен връх от 4,6 милиона барела дневно, се посочва в доклада.

Все още са налице признаци за ограничено предлагане, породени от конфликта. Макар че през миналия месец наблюдаваните петролни запаси са нараснали, това се дължи основно на количествата, намиращи се в морето (на танкери), докато запасите на сушата остават на най-ниското си ниво от десетилетие насам.
Глобалното търсене на петрол ще спадне с 2,68 милиона барела на ден през тази година – малко по-рязък спад спрямо прогнозата в доклада от миналия месец – до средно ниво от 102,3 милиона барела дневно.
Въпреки че през следващата година се очаква възстановяване на потреблението, то ще остане под нивата от 2025 г. Ръстът ще бъде съсредоточен при суровините за нефтохимическата промишленост, докато „високите цени, електрификацията и горивната ефективност“ ще ограничат възстановяването при горивата за транспортни средства.
Според оценките на Международната агенция по енергетика (МАЕ), излишъкът в предлагането, който се очертава през настоящото тримесечие, се очаква значително да нарасне през следващата година.

Business.dir.bg

√ Очакваме огромни стратегически инвестиции да изстрелят България в нова технологична орбита
Въпрос на време е правителството да постигне истински пробив със стратегически и огромни чужди инвестии, които да преобразят нашата икономика и да ни изведат в нова технологична орбита. Това заяви премиерът Румен Радев преди началото на Министерския съвет днес. На заседанието кабинетът приема проектозаконите за държавния бюджет, за бюджета на Националната здравноосигурителна каса и за бюджета на Държавното обществено осигуряване за 2027 година, а след това ще ги внесе в Народното събрание.
"Искам най-отговорно да заявя, че ни предстои истински пробив. Предстои ни привличане на чуждестранни инвестиции - стратегически, огромни като мащаб, които ще преобразят нашата икономика и ще ни изведат в нова технологична орбита. Но и трябва да работим много, много по-интензивно", обяви Румен Радев.
И по този повод се обърна към министрите: *"Днес слагаме край на оправданията с наследството на предишните. Един бивш министър-председател прекара два мандата в оправдания с предишните и затова днес ние плащаме сметката за несвършеното. Оттук нататък се изисква работа, а не оправдания. Не хабете излишно време и нерви с опозицията. Имаме нужда от силна опозиция като коректив, но не се оставяйте да бъдете завличани в манипулации и режисирани скандали. Нас ни чака отговорност не към тях, а към българските граждани"*.
Премиерът Радев отчете, че макрорамката ма бюджета постига баланс между строгата финансова дисциплина и необходимостта от защита на доходите.
"Бюджет 2027 е израз на нашите усилия да постигнем труден баланс между противостоящи цели: да пречупим тренда на главоломно растящите публични разходи, да намалим дефицита и задлъжнялостта, но да увеличаваме доходи и социална подкрепа. Това е най-социалният бюджет от години, и то в условията на тежък дефицит, затова няма да допуснем да ни се лепят етикети за липса на социална чувствителност", заяви Радев.
Той посочи, че единственият начин *"да излезем от кризата и да станем по-богати"* е да произвеждаме повече, по-качествено, по-бързо, да изнасяме повече.
Премиерът отхвърли твърденията за влошаване на кредитния рейтинг на България.
"Кредитният рейтинг не е намален и се запазва на ниво BBB+. Няма никаква прогноза за рецесия, напротив, агенция "Стандард енд Пуърс" очаква ръст от 2.8% за тази година и 2.6% за следващите три години. Единствено е намалена перспективата с една степен, но не е отхвърлена възможността за подобрение", заяви премиерът Радев.
Той беше категоричен, че българската икономика демонстрира устойчив ръст и засилващ се инвестиционен интерес.
"Ние сме пети в целия Европейски съюз за третото тримесечие по икономически ръст. Имаме увеличение със 100% на преките чуждестранни инвестиции от началото на годината до днес, сравнено със същия период от миналата година. Това ясно показва, че доверието в нас расте, че сме на прав път и уверено ще го следваме", завърши Румен Радев.

√ Амбициите за електрификация на Европа се сблъскват със суровата реалност
Европейските лидери са сред най-ревностните привърженици на мащабната електрификация като средство за намаляване на зависимостта от вносни енергийни суровини. Значителна част от политиките на Европейския съюз са насочени именно към тази цел. Въпреки това през миналата седмица цените на електроенергията в ЕС скочиха до над 600 евро за мегаватчас заради продължителен период на слаби ветрове, а изкопаемите горива продължават да осигуряват над 70% от крайното

енергийно потребление в Общността. Оказва се, че електрификацията е много по-лесна за планиране, отколкото за осъществяване, коментира специализираното издание Oilprice.com.

През юли тази година Европейската комисия представи план, чиято амбиция е Европа да се превърне в първия "електрически континент". Стратегията предвижда делът на електроенергията в крайното енергийно потребление да нарасне от сегашните 23% до 46% през 2040 г.

На практика това означава удвояване на дела на електроенергията в енергийния баланс на ЕС. Брюксел обаче не се стреми просто към увеличаване на производството и потреблението на електричество. В съответствие с енергийните политики от последното десетилетие, чието прилагане се ускори след 2022 г., основната цел е възможно най-голяма част от електроенергията да се произвежда от възобновяеми източници, предимно слънце и вятър.

На теория този подход изглежда напълно обоснован. Той предполага намаляване на зависимостта от енергийни доставки от държави, които ЕС възприема като геополитически противници или които са въвлечени във военни конфликти, оказващи влияние върху цените на енергийните ресурси.

В този контекст електроенергията, произведена на територията на Съюза, безспорно изглежда по-привлекателна алтернатива. Предизвикателството обаче става значително по-голямо, когато към изискването за местно производство се добави и условието електроенергията да бъде генерирана предимно от нискоемисионни възобновяеми източници.

Ценовите сътресения разкриват уязвимостта на електроенергийния пазар

Последните колебания на европейските борсови цени на електроенергията са показателен пример за това предизвикателство.

Миналия понеделник (9 ноември) вечерта цените надхвърлиха 600 евро за мегаватчас, като основната причина беше рязкото отслабване на вятъра, задвижващ вятърните турбини в Северозападна Европа.

Енергийният преход често се представя като възможност за поевтиняване на енергията, без това да застрашава сигурността на доставките. Случилото се през миналата седмица обаче, което далеч не е изолиран случай, поставя под съмнение подобни очаквания.

Както отбелязва Bloomberg, производството на електроенергия от вятърни и слънчеви мощности в Северозападна и Централна Европа се очаква да остане ниско до сряда заради бавно придвижващ се атмосферен фронт, който носи безветрено и облачно време в някои от най-големите електроенергийни пазари в региона.

Това поставя въпроса доколко разумно е европейската енергийна система да разчита в толкова голяма степен на вятърната и слънчевата енергия през зимните месеци. Сезонните метеорологични особености би трябвало да бъдат сред основните фактори при определянето на дългосрочните цели за електрификация.

Енергийната сигурност измества климатичните аргументи

Вместо да постави тези ограничения в центъра на дискусията, Европейският съюз продължава да разширява амбициите си за електрификация. Подкрепа за ускоряването на този процес изразява и Турция, която тази година е домакин на климатичната конференция COP31.

Показателно е, че водещият аргумент за електрификацията все по-често е енергийната сигурност, а не толкова намаляването на въглеродните емисии.

Според редица участници в COP31 ускоряването на електрификацията трябва да се осъществи чрез по-масово навлизане на електрическите автомобили, замяна на отоплението с природен газ с термопомпи и изграждане на допълнителни вятърни и соларни мощности. Именно те трябва да осигурят електроенергията, от която една силно електрифицирана икономика неизбежно ще се нуждае.

Тук обаче възникват два фундаментални въпроса - сезонните колебания в производството от възобновяеми източници и необходимостта от мащабна модернизация на електроенергийните мрежи.

Тези проблеми вече присъстват в европейския политически дебат, но конкретните практически решения остават ограничени.

Европейската комисия оценява, че само модернизацията на електроенергийните мрежи ще изисква инвестиции за над половин трилион евро до 2030 г.

Отвъд финансовите разчети обаче реалният напредък остава недостатъчен. Вероятната причина е, че осъществяването на толкова мащабни инфраструктурни проекти е изключително сложно, а необходимите инвестиции неизбежно създават допълнителен натиск върху крайните цени на електроенергията.

Зимният недостиг на вятър и слънце остава системен проблем

Сезонните колебания в производството от вятърни и слънчеви електроцентрали са друго съществено предизвикателство пред европейския енергиен преход.

Всяка зима Европа се сблъсква с явлението, известно като Dunkelflaute - продължителни периоди на слаби ветрове и ограничено слънчево греене, които водят до рязко намаляване на производството на електроенергия от тези два източника.

Това не е извънредно събитие, а повтаряща се сезонна закономерност.

Всяка година тя принуждава държавите с най-голям инсталиран капацитет от вятърни мощности да увеличават използването на електроцентрали, работещи с изкопаеми горива, или да разчитат в по-голяма степен на внос на електроенергия от съседни страни, включително такива със значително ядрено производство.

Тази зависимост също има своята икономическа цена.

Ниските газови запаси увеличават рисковете за Европа

Допълнително усложнение е състоянието на европейските газови резерви. Тази година Европейският съюз навлиза в зимния сезон с най-ниските запаси от природен газ, регистрирани досега. Енергийният анализатор Джон Кемп предупреждава, че до края на зимата запасите могат да се понижат до критично ниски равнища.

Подобен сценарий изглежда вероятен дори ако температурите се окажат по-високи от първоначалните прогнози. В крайна сметка зимата в Северното полукълбо остава най-студеният сезон от годината, независимо колко мека е тя.

Това означава, че Европа трябва едновременно да управлява рисковете, свързани с променливото производство на възобновяема електроенергия, и да гарантира достатъчни количества природен газ за отопление, индустрията и електроенергийния сектор.

Политическите амбиции се сблъскват с икономическите ограничения

С други думи, едно е електрификацията на крайното енергийно потребление да бъде разглеждана като стратегическа концепция, а съвсем друго - тя да бъде приложена в реалната икономика. Някои анализатори смятат, че финансовите предизвикателства са сериозни, но преодолими.

Именно така ги определя Рон Бусо от Ройтерс, според когото необходимите инвестиции представляват огромно, но управляемо предизвикателство. За онези, които в крайна сметка ще трябва да платят сметката за този преход, ситуацията обаче може да изглежда по съвсем различен начин.

В продължение на години европейските граждани и предприятия получаваха обещания за евтина, чиста и надеждна енергия.

Днес обаче Европа все още е далеч от постигането на първите две ключови условия за конкурентоспособна икономика - достъпни цени и сигурни доставки.

В този контекст чистата енергия, разглеждана като част от трите основни приоритета, може да не се оказва толкова водеща за потребителите, колкото предполагат политиците.

Електрификацията има смисъл, но не на всяка цена

Електрификацията като инструмент за намаляване на зависимостта от вносни енергийни ресурси има ясна икономическа и стратегическа логика.

Много по-спорен обаче е подходът, при който този процес се обвързва преимуществено с развитието на вятърната и слънчевата енергия.

Разработването на местни енергийни ресурси там, където те са налични, остава тема, на която се отделя сравнително малко внимание в европейския дебат.

Показателно е, че дори Германия демонстрира готовност да разработва собствени находища на природен газ в Северно море.

Подобен прагматичен подход към използването на местните енергийни ресурси би могъл да има по-значимо място в европейската политика за енергийна сигурност.

Защото в крайна сметка успехът на електрификацията няма да се измерва единствено с постигнатите климатични цели или с дела на възобновяемите източници в енергийния баланс, а и със способността на Европа да осигури достъпна, надеждна и конкурентоспособна енергия за своята икономика.

3e-news.net

√ Икономиката расте, но по-бавно от очакваното. Колко реалистична е бюджетната прогноза?

Преди ден бяха публикувани новите експресни данни за брутния вътрешен продукт на България. На годишна база българската икономика расте с 2,5% през третото тримесечие на 2026 г. От края на 2024 г. насам реалният ръст на икономиката се забавя устойчиво и последните данни не са изключение от средносрочния тренд.

Интересното е, че при запазването на тази тенденция, икономическият растеж у нас би могъл да се окаже по-бавен от прогнозираното от Министерството на финансите, чиито очаквания са за 3% ръст на БВП за 2026 г. Предвид че от началото на годината тримесечният ръст на икономиката е устойчиво 0,6%, за да се изпълни тази прогноза, ще е нужно ръстът за периода октомври-декември да се удвои. Гледайки данните за предходни години, това не е безпрецедентно, но е малко вероятно на фона на настоящата тенденция и на всички макроикономически прогнози на различни институции, очакващи охлаждане в ръста на БВП през 2027 г. и 2028 г.

Всъщност очакванията на Министерството на финансите са оптимистични на фона на тези на Европейската комисия, ОИСР, БНБ, водещи банки и рейтингови агенции. В собствената есенна макроикономическа прогноза на министерството се отчита, че очакванията на другите институции варират от 1,6% до 2,9%. Тоест, министерството е по-оптимистично от всички други реномирани институции, прогнозиращи развитието на българската икономика.

Оптимизмът не е лошо нещо. Но предвид че министерството на финансите, а не банките и рейтинговите агенции изготвят държавния бюджет, по-консервативно планиране е разумно и желано. По-ниският реален растеж може да се окаже спънка за изпълнението на параметрите на бюджета, освен ако по-висока от очакваното инфлация не удари рамо, за което също има примери от близкото минало.

√ ЕС намалява CO2 емисиите, но отпуска 121 млн. безплатни въглеродни квоти за индустрията

Европейският съюз е изправен пред все по-сложна дилема: как да ускори намаляването на парниковите емисии, без да загуби индустриални производства, инвестиции и работни места. Последните данни на Евростат и Европейската комисия показват напредък в дългосрочен план, но и признаци за забавяне на декарбонизацията.

През второто тримесечие на 2026 г. емисиите на европейската икономика достигат 833 млн. тона CO_2 еквивалент – с 0,5% по-малко спрямо предходното тримесечие, но с 1,4% повече на годишна база. Същевременно ЕС отчита спад на общите емисии с 1,6% през 2025 г., а на емисиите в обхвата на Системата за търговия с емисии (СТЕ) – с 2%.

На този фон Европейският парламент и Съветът постигнаха на 12 ноември предварително споразумение за увеличаване на безплатните въглеродни квоти за енергоемките предприятия през периода 2026–2030 г. Предвиденият резерв достига приблизително 121 млн. квоти – решение, което облекчава индустрията, но поставя въпроса дали няма да отслаби стимулите за технологична модернизация.

Евростат: икономиката расте, но емисиите я следват

Според Евростат през второто тримесечие на 2026 г. БВП на ЕС се увеличава с 0,8% спрямо предходното тримесечие, докато парниковите емисии намаляват с 0,5%.

На годишна база картината е различна: икономиката нараства с 1,5%, а емисиите – с 1,4%. Това показва, че намаляването на въглеродната интензивност остава ограничено.



Източник: Евростат. Илюстрацията е генерирана с OpenAI.

Най-голям принос за тримесечния спад има секторът на производството и доставката на електроенергия, газ, пара и климатизация – минус 0,44 процентни пункта. Следват домакинствата с минус 0,22 пункта.

Намалението е частично компенсирано от повишени емисии в останалите икономически дейности, включително услугите, и в преработващата промишленост.

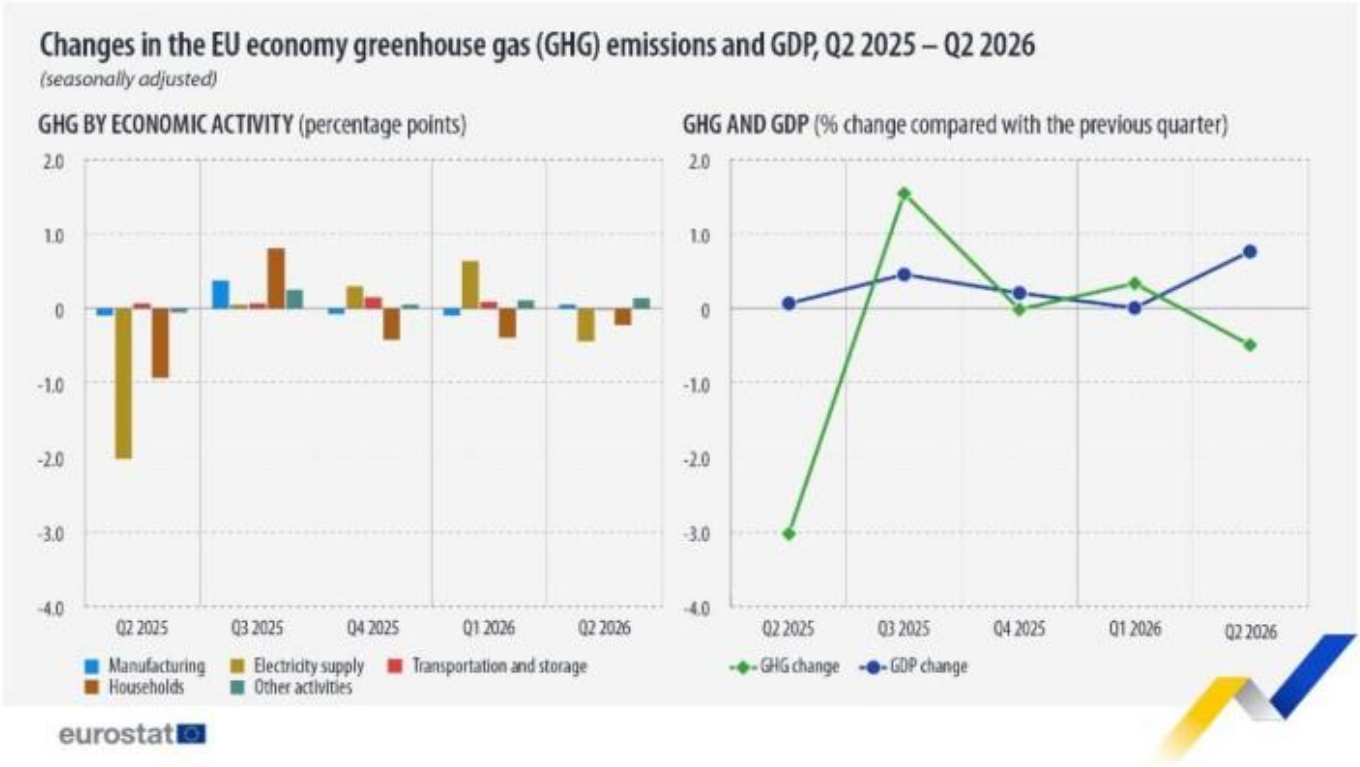
Промишлеността формира 20,9% от общите емисии на европейската икономика, домакинствата – 20%, а енергоснабдяването – 16%.

В 18 държави членки емисиите намаляват на тримесечна база, в осем се увеличават, а в една остават непроменени. Най-голям спад е отчетен в Естония (–15,5%), Латвия (–10,6%) и Финландия (–7,6%). Най-силно увеличение има в Малта (+4,8%), Ирландия (+1%) и Румъния (+0,8%).

Въглеродният пазар донесе 43,2 млрд. евро през 2025 г.

Според докладите на Европейската комисия, цитирани от S&P Global, приходите от европейската СТЕ са достигнали 43,2 млрд. евро през 2025 г. – увеличение с 11% спрямо предходната година.

От тях 23,9 млрд. евро са предназначени за държавите членки за климатични, енергийни и социални мерки.



Източник: Евростат.

Емисиите от промишлените инсталации в СТЕ намаляват с 3,3%, основно в производството на стомана, цимент и химически продукти. Морският транспорт отчита спад от 4%, докато авиацията регистрира ръст от 0,2%.

В дългосрочен план ЕС е намалил общите си парникови емисии с 39% спрямо 1990 г., докато икономиката е нараснала със 74%. Това показва, че икономическият растеж и декарбонизацията могат да се развиват паралелно. „Европа ускорява темпото, а не забавя“, заяви европейският комисар по климата Вопке Хукстра, подчертавайки необходимостта от повече инвестиции в чисти технологии.

121 млн. безплатни квоти: отстъпка за енергоемката промишленост

Предварителното споразумение от 12 ноември предвижда облекчения за предприятията, чиито безплатни квоти се изчисляват по показатели за потреблението на топлинна енергия и горива. Тези показатели се използват за производствени процеси, за които няма специфични продуктови показатели, и обхващат около една четвърт от общото безплатно разпределяне в СТЕ.

Договореният резерв от приблизително 121 млн. квоти включва:

- 88 млн. квоти, предвидени в първоначалното предложение на Европейската комисия;
- 28 млн. допълнителни квоти, останали неразпределени поради неизпълнени изисквания за енергийни одити или планове за климатична неутралност;
- 5 млн. квоти за целева подкрепа на особено уязвими енергоемки производства.

Неизползваните квоти от последния резерв ще бъдат насочени към Фонда за модернизация и Иновационния фонд.

Сред засегнатите сектори са химическата, целулозно-хартиената, хранително-вкусовата, керамичната и стъкларската промишленост.

TIME / NACE_R2	2025-Q1	2025-Q2	2025-Q3	2025-Q4	2026-Q1	2026-Q2
Agriculture, forestry and fishing	111 966.018	114 056.902	117 022.432	114 906.318	112 036.276	114 928.387
Mining and quarrying	10 374.115	10 613.247	10 862.445	12 195.48	10 582.31	10 912.538
Manufacturing	170 230.735	175 940.169	170 998.712	178 671.31	170 149.794	176 948.623
Electricity, gas, steam and air conditioning supply	170 776.282	102 280.955	112 944.259	149 382.803	164 096.973	106 100.76
Water supply; sewerage, waste management and rem...	37 011.713	37 073.112	37 142.4	38 179.33	37 637.597	38 089.407
Construction	12 199.312	14 018.59	14 199.952	16 628.902	12 201.608	14 228.726
Services (except transportation and storage)	54 522.042	56 434.16	57 968.368	58 835.057	55 157.276	57 289.021
Transportation and storage	108 844.055	120 792.74	127 482.457	120 211.622	111 216.574	122 549.467
All NACE activities plus households	904 516.179	771 766.886	769 260.662	891 389.178	894 043.304	779 329.493
Total activities by households	228 591.908	140 557.011	120 639.636	202 378.357	220 964.896	138 282.565

Източник: Евростат.

Целта е да се ограничи т.нар. изтичане на въглерод – преместването на производства извън ЕС към държави с по-слаби климатични изисквания.

Според ирландския министър на климата, енергетиката и околната среда Дара О'Брайън споразумението ще осигури необходимата предвидимост за устойчивия преход, като същевременно запази конкурентоспособността и производството в ЕС.

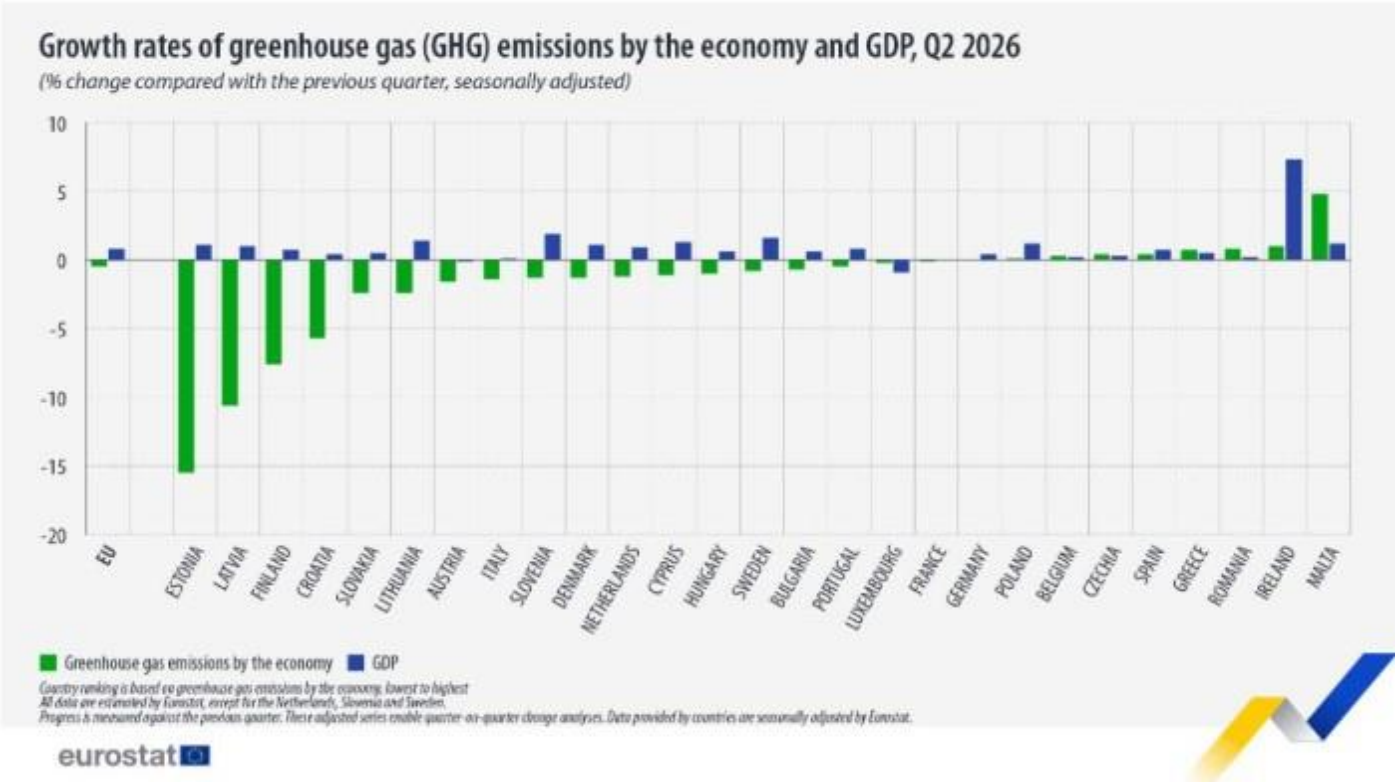
Решението представлява отстъпление от тенденцията към постепенно ограничаване на безплатните квоти, но не означава автоматично повишаване на общия таван на емисиите в СТЕ. То намалява непосредствените разходи за определени предприятия, но може да отслаби икономическия стимул за декарбонизация. Споразумението предстои да бъде одобрено и формално прието от двете институции.

Чистите технологии напредват, но целите остават под риск

През 2025 г. общият капацитет на вятърните и слънчевите мощности в ЕС достига 611 GW, или около 49% от инсталирания електропроизводствен капацитет. Регистрирани са 1,9 млн. нови електромобила, а добавеният капацитет на термопомпите нараства до 41 GW.

Въпреки това Европейската комисия предупреждава, че са необходими допълнителни усилия за изпълнение на целта за намаляване на емисиите с поне 55% до 2030 г.

В секторите извън основната СТЕ – транспорт, сгради, селско стопанство и отпадъци – прогнозираното намаление е 38,5% спрямо 2005 г. при цел от 40%.



Източник: Евростат.

Според Доклада на Европейската комисия за напредъка в областта на климата за 2025 г., представен на 9 ноември 2026 г., девет държави от ЕС изостават от изпълнението на националните си ангажименти за намаляване на парниковите емисии: Австрия, Хърватия, Кипър, Германия, Италия, Ирландия, Литва, Малта, Швеция. Тези ангажименти са по Регламента за разпределяне на усилията (Effort Sharing Regulation – ESR), който обхваща основно автомобилния транспорт, сградите, селското стопанство, отпадъците и други дейности извън основната Система за търговия с емисии (СТЕ).

Комисията ще поиска коригиращи планове, които държавите трябва да представят до три месеца след получаване на официалното уведомление. След това ЕК ще разполага с четири месеца, за да оцени предложените мерки.

България не само е извън тази група от девет държави, а нещо повече - според доклада България, Гърция и Португалия са страните с най-голямо прогнозирано преизпълнение на националните цели за 2030 г. в секторите по Регламента за разпределяне на усилията, преди използването на механизмите за гъвкавост.

България: облекчение за бизнеса, но не и решение на структурните проблеми

За България увеличаването на безплатните квоти може да има положителен краткосрочен ефект върху енергоемките производства, особено в химическата, стъкларската, керамичната, хартиената и хранително-вкусовата промишленост.

По-ниските непосредствени разходи за въглерод могат да помогнат на предприятията да запазят конкурентоспособността си. Ползите обаче ще зависят от конкретните правила за разпределяне и допустимостта на отделните инсталации.

В дългосрочен план приоритетите остават модернизацията на производството, енергийната ефективност, електрификацията и инвестициите във възобновяеми източници и съхранение на енергия.

България не фигурира сред деветте държави, посочени в доклада на ЕК като изоставащи от националните си цели по Регламента за разпределяне на усилията. Конкретният тримесечен процент на изменение на емисиите у нас през второто тримесечие на 2026 г. обаче не може да бъде потвърден от предоставения текст на Евростат.

Голямото предизвикателство за Европа и България е временното облекчаване на въглеродните разходи да не се превърне в трайно отлагане на инвестициите. Конкурентоспособността и климатичните цели могат да бъдат съвместими само ако подкрепата за индустрията ускорява, вместо да забавя технологичния преход.

Bloomberg TV Bulgaria

√ Пазарите, а не правителствата, разрешиха кризата с критичните суровини

- 9 от 10-те материала, включени в доклада на BloombergNEF „Перспективи за металите за енергийния преход 2026“ се очаква да бъдат налични в достатъчни количества до 2050 г. – значително подобрение спрямо предишните прогнози.
- При графита, платината и стоманата прогнозите се промениха от очакван недостиг към очакван излишък, а BNEF вече предвижда дългосрочен натиск за понижаване на цените на кобалта, лития, мангана, никела и паладия.
- Реакцията на пазара спрямо високите цени и тревожните предупреждения за предстоящ недостиг беше намирането на алтернативни решения: новите инвестиции увеличиха предлагането, а технологичният напредък промени търсенето.

Само преди няколко години се смяташе, че светът е напът да изчерпи металите и минералите, необходими за енергийния преход. През май 2021 г. например Международната агенция по енергетика (МАЕ) предупреди за „надвиснал дисбаланс“ между предлагането и търсенето на кобалт, литий, никел и други критични суровини. Няколко години по-късно мозъчни тръстове във Вашингтон все още предупреждаваха за недостиг, като един от тях определи въпроса като „императив за националната сигурност“.

Представители и на двете политически партии в САЩ реагираха на тази „извънредна ситуация“ чрез субсидии, мита и безпрецедентно придобиване на дялове в компании от страна на държавата.

Днес изглежда, че голяма част от тази паника е била преувеличена. Девет от десетте суровини, включени в доклада на BloombergNEF „Перспективи за металите за енергийния преход до 2026 г.“, се очаква да бъдат налични в достатъчни количества до 2050 г. – значително подобрение спрямо предишните прогнози. При графита, платината и стоманата прогнозите се промениха от очакван недостиг към очакван излишък. Сега BNEF прогнозира дългосрочен натиск за понижаване на цените на кобалта, лития, мангана, никела и паладия, като свръхпредлагането може да възпре инвестициите.

Пазарът се адаптира

С тези суровини се случи това, което обикновено се случва: пазарът реагира както от страна на предлагането, така и от страна на търсенето – новите инвестиции увеличиха предлагането, а напредъкът в технологиите за батерии и други сфери промени търсенето. Цените спаднаха и „кризите“ бяха предотвратени.

Вземете например пазара на кобалт, който през декември 2020 г. беше посочен като доказателство, че държавно насочваната индустриална политика на Китай е „надхитрила“ американския подход на ненамеса на свободния пазар. В отговор на високите цени и мрачните прогнози за предстоящ недостиг частни инвеститори финансираха нови проекти извън Китай, а производителите разработиха алтернативи на батериите, съдържащи кобалт.

До 2023 г. цените се сринаха: автомобилните производители преминаха към батерии, използващи по-малко от този метал; добивът в Демократична република Конго (ДРК) и Индонезия рязко нарасна; а инвеститорите продължиха да навлизат на пазара – и всичко това се случи, преди новите индустриални политики на САЩ изобщо да са могли да окажат някакво влияние.

Показателно е, че проблемът с кобалта, който действително възникна, беше създаден от самите правителства. Изправена пред свръхпредлагане и срив на цените, ДРК ограничи износа на кобалт през февруари 2025 г., което доведе до повече от двойно повишение на цените в рамките на годината. Реакцията на пазара отново беше намирането на заобиколно решение: наред с гореспоменатата промяна в търсенето, износът на преработени кобалтови продукти от Индонезия се увеличи повече от три пъти, а предлагането от рециклирани източници също нарасна.

Днес цените са с над 40% по-ниски от летните си върхови стойности, като BNEF очаква дългосрочен спад на фона на увеличаващите се излишъци.

Това положително развитие е част от една трайна тенденция. По време на пандемията и след руското нахлуване в Украйна масово разпространяваните прогнози за колапс на веригите за доставки – при медицинските стоки, храните, енергийните ресурси и други – така и не се сбъднаха. Когато войната в Иран извади от пазара около една пета от световното предлагане на суров петрол, мнозина (включително и аз) се опасяваха от възможните последици. И все пак, макар и високи, световните цени на енергията не скочиха главоломно, както мнозина предричаха, а сериозен недостиг така и не възникна.

В редица случаи, когато очакваните кризи във веригите за доставки не се материализираха, причините бяха едни и същи: използваха се държавни и частни запаси, променяха се маршрутите за доставка, появяваха се нови източници на снабдяване, потребителите оптимизираха потреблението си, а бизнесът се адаптираше и въвеждаше иновации. Предстоящите кризи попадаха в заглавията на новините, но последвалите корекции – не.

Статичните прогнози

Защо тогава песимистичните прогнози продължават да се оказват погрешни? Първо, те представляват статични „снимки“ на ситуацията, които разчитат на настоящите доставчици, потребители, технологии и цени. Те не могат да обхванат милионите производители, работници, специалисти по рециклиране, търговци, купувачи и (да) държавни служители, които реагират на пазарните сигнали, разполагайки със знания – за собствените си нужди, инвестиционни идеи и други – каквито нито един прогностик или плановик не би могъл да притежава.

Вместо това песимистите проявяват това, което носителят на Нобелова награда Фридрих Хайек нарича „претенция за знание“, но имат и едно конкретно политическо предимство: песимистът може да посочи конкретен проблем и да предложи конкретно „решение“. Оптимистът може единствено да каже, че пазарите някак си ще се адаптират. (Успех с печеленето на избори с подобна теза!)

Второ, песимистичните прогнози подценяват способността на хората – водени от цените и пазарните механизми – да намират иновативни изходи от почти всеки проблем, свързан с ресурсите. Този недостатък беше най-ярко демонстриран, когато биологът и привърженик на идеята за „отрицателен растеж“ Пол Ерлих загуби облога си с икономиста Джулиан Саймън относно цените на пет метала – мед, хром, никел, калай и волфрам – за периода между 1980 и 1990 г. Ерлих изпрати на Саймън чек за 576,07 долара, тъй като, противно на прогнозите му, цената на тази група суровини беше спаднала значително.

Саймън не е сам в усилията си да опровергае малтусианския (по името на английския икономист Томас Малтус – бел. ред.) катастрофизъм. През 70-те години на миналия век покойният нобелов лауреат Уилям Нордхаус прогнозира, че пазарите ще предпазят съвременните общества от колапс, предизвикан от изчерпване на ресурсите.

Свободният пазар

В по-ново време авторите на книгата „Свръхизобилие“ – Гейл Пули и Мариан Тупи – установиха, че в периода от 1980 до 2025 г. цените на 50 ключови суровини са спаднали с около 71%, въпреки че световното население е нараснало с 85%. Благодарение на свободния обмен на стоки и идеи, хората се оказват двигател за създаване на нови ресурси, а не тяхна спирачка.

В доклада на BNEF за 2026 г. медта се откроява като изключение. Прогнозира се дефицит в предлагането през 2028 г., който до 2050 г. ще достигне 20 милиона метрични тона (44% от очакваното търсене). За разработването на нови мини – процес, който отнема средно 17 години – ще бъдат необходими 332 милиарда долара. Това несъмнено са стряскащи цифри, но е много вероятно кризата отново да бъде избегната.

Като начало, сегашното състояние на пазара на мед отразява отминала вече „перфектна буря“ – поредица от смущения в добива, случили се между май 2025 г. и август 2026 г. Търсенето също вече се адаптира: през октомври експерти от индустрията отбелязаха, че клиентите са се въздържали от покупки, когато цената на медта е надхвърлила 14 000 долара за метричен тон; проектите за електропреносни мрежи изчакваха по-ниски цени, а производителите на автомобили и домакински уреди започнаха да търсят алтернативи на медта.

Събирането и рециклирането на скрап също набират скорост, а „градският добив“ – извличането на мед от изведени от експлоатация обекти и стара електроника – става все по-икономически изгоден.

Всичко това не означава, че политиците трябва да стоят със скръстени ръце пред лицето на евентуални предизвикателства, свързани с доставките. Премахването на търговските бариери, намаляването на регулаторната тежест и административните пречки, подобряването на инфраструктурата и задълбочаването на сътрудничеството със съюзнически държави могат да спомогнат за увеличаване на предлагането, повишаване на устойчивостта и улесняване на адаптацията.

Инструменти извън пазарните механизми, като създаването на държавни резерви и целевите субсидии, също биха могли да имат известен, макар и ограничен принос.

Като цяло обаче остава в сила правилото: решението за високите цени са самите високи цени – те изпращат мощни сигнали, които мотивират участниците на пазара да действат. От друга страна, най-големите рискове произтичат не от „необузданите“ пазари, а от действията на правителствата – особено когато те реагират прибързано и необмислено на предполагаеми „извънредни ситуации“.

В това отношение Вашингтон също не е безгрешен. Пазарите на мед бяха хвърлени в хаос от митата на президента Доналд Тръмп и заплахата му за още повече, което според Ройтерс е довело до прехвърлянето на над 1 милион метрични тона към американските запаси, оставило е одобрените от Comex (най-голямата борса в света за благородни и индустриални метали – бел. ред.) складове с приблизително 70% от „видимата“ мед в света, и е създало недостиг на други места, подхранвайки скок на цените въпреки глобалния излишък.

Политическата несигурност днес държи метала в американските складове и обезкуражава инвестициите и други пазарни движения, които биха облекчили бъдещи смущения.

Така че, правителството на САЩ, притеснено за сигурността на медта, подхранва самите рискове, от които се страхува, и ако медта наистина се превърне в криза, Вашингтон ще заслужи част от вината. Пазарът, както обикновено, просто ще обработва информацията.

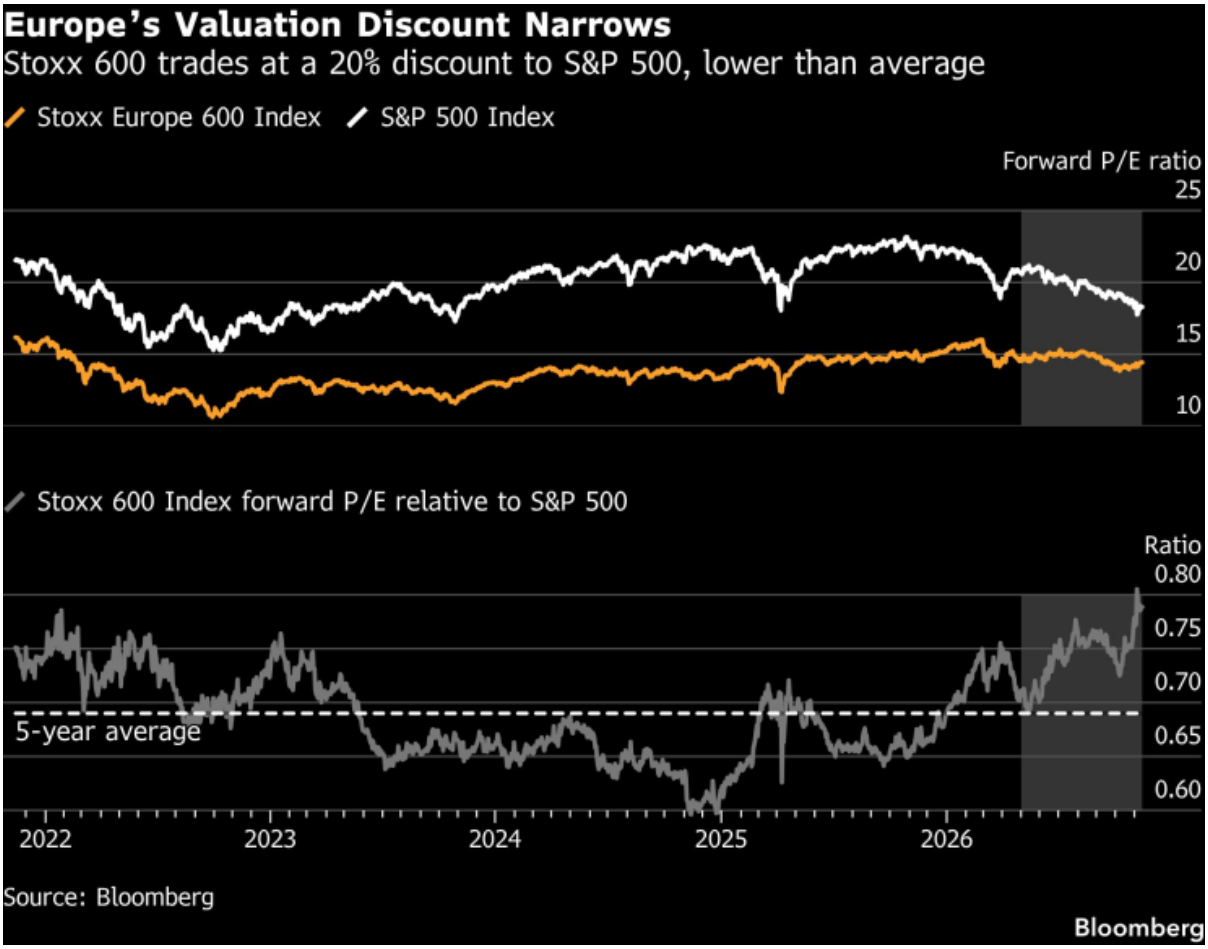
√ State Street и Pictet предупреждават за края на ралито в Европа

- Stoxx 600 е нараснал с 4,6% от началото на октомври до рекордно равнище, изпреварвайки американските и азиатските борсови индекси.
- Bank of America прогнозира, че европейските акции ще изостанат с около 10% от глобалните си конкуренти до второто тримесечие на 2027 г.
- Goldman Sachs очаква ръст от 5% за Stoxx 600 през следващите 12 месеца спрямо прогноза за 15% поскъпване на S&P 500.

В продължение на седмици европейските акции се представят по-добре от тези на други пазари и поскъпват, докато сътресенията около изкуствения интелект оказват натиск върху борсовите индекси в други части на света. Сега някои инвеститори и стратези смятат, че този рядък период на по-силно представяне е към края си.

Общоевропейският индекс Stoxx 600 се е повишил с 4,6% от началото на октомври до рекордно равнище, изпреварвайки борсовите показатели в САЩ и Азия. Инвеститорите потърсиха убежище на европейския пазар заради по-защитния му характер в период на сътресения при инвестициите, свързани с изкуствения интелект. Силният сезон на корпоративните отчети, поевтиняването на петрола и надеждите за деескалация в Близкия изток и Украйна подкрепиха възходящото движение.

Все повече песимистично настроени анализатори обаче поставят под въпрос устойчивостта на ралито. Сред причините да се избягват европейските акции те посочват високите оценки спрямо американските, политическата нестабилност, прегрелите технически индикатори и очакваното забавяне на ръста на корпоративните печалби.



Европа изпреварва световните фондови пазари | Поевтиняването на петрола и пренасочването на капитали извън инвестициите в AI подкрепят региона.

„Като цяло сме много предпазливи към европейските акции след ралито“, казва Лука Паолини, главен стратег в Pictet Asset Management. Той посочва стесняващата се отстъпка в оценките спрямо американския пазар, слабия икономически растеж и отслабващата инерция на корпоративните печалби. „Засега стоим настрана от повечето европейски активи. Виждаме по-голям потенциал за поскъпване на други места.“

Stoxx 600 се търгува при 14 пъти очакваната печалба за следващите 12 месеца, което представлява отстъпка от 20% спрямо S&P 500. Тя е по-малка от средната разлика от 30% през последните пет години.

Това до голяма степен се дължи на понижението на оценките на американските акции през тази година, след като инвеститорите охладиха ентусиазма си към AI заради опасенията от прекомерни разходи, последиците от евентуална победа на демократите в Конгреса и отстраняването на главния изпълнителен директор на Nvidia Corp. Дженсън Хуанг.



Отстъпката в оценките на европейските акции се свива | Stoxx 600 се търгува с 20% отстъпка спрямо S&P 500 - под средната стойност.

Съмненията за устойчивостта на ралито се засилват

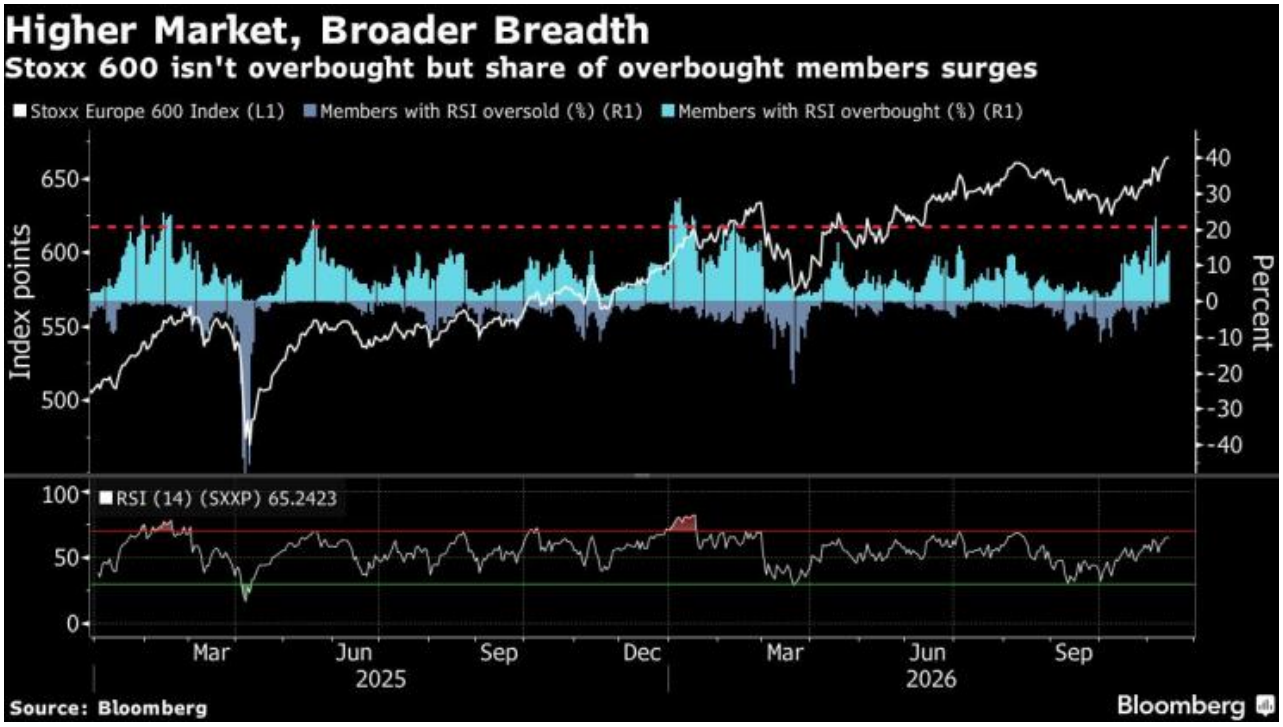
В петък Себастиан Редлер от Bank of America Corp. понижи препоръката си за европейските акции до „поднормено тегло“, като прогнозира, че до второто тримесечие на следващата година те ще изостанат с около 10% от глобалните си конкуренти. Той посочи три основни причини за песимизма си: силният сезон на корпоративните отчети в Европа не е типично явление, положителният ефект от поевтиняването на петрола до голяма степен вече е изчерпан, а спредовете по френските облигации се очаква отново да се увеличат.

Европа отчете изключително силен сезон на корпоративните резултати за третото тримесечие, като за първи път от началото на 2023 г. се доближи до ръста на печалбите в САЩ. Според данни, събрани от Bloomberg Intelligence, обаче, докато се очаква печалбата на акция на Stoxx Europe 600 да нарасне с 19% през 2026 г., темпът на растеж вероятно ще се забави повече от два пъти през следващата година.

Появяват се и признаци за прегряване според някои технически показатели. Делът на акциите, определяни като свръхкупени, остава висок, докато почти няма такива, които да са свръхпродадени. Седем сектора също показват признаци на свръхкупеност, сред които туризмът и свободното време, комуналните услуги и здравеопазването.

Междувременно потенциалът за допълнително поскъпване може да е ограничен и от позиционирането на инвеститорите. Данни на Citigroup Inc. показват съществено увеличение на дългите позиции в региона в началото на ноември, докато в САЩ се наблюдава допълнително отслабване.

„Смятаме, че ралито е донякъде прекомерно предвид продължаващите макроикономически и политически рискове, фундаменталните показатели на европейските акции и техническите индикатори“, пише екип на Societe Generale SA, включително Ролан Калоян. „Тъй като Stoxx 600 вече е близо до нашата цел за потенциално поскъпване, виждаме ограничени възможности за допълнителен ръст до края на годината.“



По-високи нива на пазара и по-широко участие в ралито | Самият Stoxx 600 не е в зона на свръхпокупки, но делът на компонентите му, които са в такава зона, рязко нараства.

Европа разчита на слабостта на американския пазар

По-доброто представяне на европейските акции до голяма степен зависи от неблагоприятното развитие на американския пазар, например сътресенията при инвестициите в изкуствен интелект. Устойчивата инфлация и стабилният пазар на труда в САЩ също засилват очакванията за повишаване на лихвите от Федералния резерв. Това е проблем за силно задлъжнелите компании, включително в технологичния сектор.

Това не означава, че Европа няма собствени фактори за подкрепа. Петролът е поевтинял с 19% през този месец на фона на нарастващите надежди за мир в Украйна и Иран. Междувременно по-високите лихвени проценти подкрепят банките, които формират 16% от Stoxx 600 - най-голямото секторно тегло в индекса. Допълнителен катализатор може да бъде и пренасочването на инвестициите в AI от компаниите, които осигуряват инфраструктурата и технологиите, към тези, които ги внедряват.

В региона все още има и оптимистично настроени инвеститори. Екип на Citi, ръководен от Беата Мантей, повиши препоръката си за европейските акции до „наднормено тегло“ по-рано този месец. Стратезите на UBS Group AG Джери Фаулър и Сутаня Чеда очакват двуцифрен ръст за Stoxx 600 до края на 2027 г.



Инерцията при корпоративните печалби в Европа се запазва | Прогнозите за печалбите продължават да се преразглеждат във възходяща посока.

Въпреки това промяна в настроенията към американския пазар може да отслаби привлекателността на европейските акции.

Стратезите на Goldman Sachs Group Inc. препоръчват „поднормено тегло“ за европейските акции през 2027 г., като същевременно са с „наднормено тегло“ за американските и японските. В четвъртък екип, включващ Питър Опенхаймър и Шарън Бел, прогнозира, че Stoxx 600 ще нарасне с 5% през следващите 12 месеца - значително под очаквания от тях ръст от 15% за S&P 500.

Според анализаторите оценките на европейските акции не са се понижили толкова, колкото тези в други региони. Освен това проблемите с държавния дълг и „натовареният политически календар“ означават по-високи рискове, посочват те в анализ.

Суверенният риск в Европа е съсредоточен във Франция, където политическите спорове около овладяването на неконтролируемия бюджетен дефицит и наближаващите президентски избори догодина изтласкаха разликата между доходността на френските и германските 10-годишни държавни облигации над 150 базисни пункта. Във Франция, Италия и Испания избухнаха и протести заради разходите за живот. Освен това на 29 ноември в Испания ще се проведат предсрочни избори.

„Като цяло съм доста скептична по отношение на перспективите пред Европа“, казва Мария Вайтмане, ръководител на отдела за анализ на акции в State Street Global Markets. „Макроикономическата среда продължава да бъде предизвикателна и вероятно ще остане такава и през следващата година. Затова, въпреки ниските оценки и ограниченото позициониране на инвеститорите, е трудно да си представим силно представяне без ръст на печалбите.“

Политическите рискове ограничават потенциала на Европа

Въпреки това промяна в настроенията към американския пазар може да отслаби привлекателността на европейските акции.

Стратезите на Goldman Sachs Group Inc. препоръчват „поднормено тегло“ за европейските акции през 2027 г., като същевременно са с „наднормено тегло“ за американските и японските.

В четвъртък екип, включващ Питър Опенхаймър и Шарън Бел, прогнозира, че Stoxx 600 ще нарасне с 5% през следващите 12 месеца - значително под очаквания от тях ръст от 15% за S&P 500.

Според анализаторите оценките на европейските акции не са се понижили толкова, колкото тези в други региони. Освен това проблемите с държавния дълг и „натоварeният политически календар“ означават по-високи рискове, посочват те в анализ.

Суверенният риск в Европа е съсредоточен във Франция, където политическите спорове около овладяването на неконтролируемия бюджетен дефицит и наближаващите президентски избори догодина изтласкаха разликата между доходността на френските и германските 10-годишни държавни облигации над 150 базисни пункта. Във Франция, Италия и Испания избухнаха и протести заради разходите за живот. Освен това на 29 ноември в Испания ще се проведат предсрочни избори.

„Като цяло съм доста скептична по отношение на перспективите пред Европа“, казва Мария Вайтмане, ръководител на отдела за анализ на акции в State Street Global Markets. „Макроикономическата среда продължава да бъде предизвикателна и вероятно ще остане такава и през следващата година. Затова, въпреки ниските оценки и ограниченото позициониране на инвеститорите, е трудно да си представим силно представяне без ръст на печалбите.“

Материалът има информативен характер и не представлява съвет за инвестиционно решение!

Капитал

√ Средната заплата се връща към двуцифрен ръст и достига 1438 евро за тримесечието

Средното брутно възнаграждение се връща към двуцифрения си темп на годишен растеж и достига 1438 евро през третото тримесечие на годината, сочат данни на Националния статистически институт. Това означава, че в периода между юли и септември един служител, който работи на средна заплата при стандартни осигуровки и данъци, би получавал нетно възнаграждение от малко над 1115 евро.

Ръстът на възнагражденията възлиза на 10.4% спрямо същия период на миналата година, което представлява леко ускорение в сравнение с трите месеца до юни, когато ръстът бе 9.8% - най-ниският от над четири години насам.

Всъщност данните на НСИ показват, че средната заплата през третото тримесечие е била с 6 евро (0.4%) по-ниска от тази през предходното. Това обаче е обичайно за третото тримесечие на годината, като сходни леки спадове са отчетени както през 2025 г., така и през 2024 г.

Четири евро повече за работещите в обществения сектор

През третото тримесечие брутните възнаграждения на работещите в обществения сектор са по-високи от тези на работещите в частния, но разликата е минимална - 0.28%, или четири евро в номинално изражение. От началото на годината тя винаги е в рамките на 1%.

В същото време това е първото тримесечие, през което някои от държавните служители сами внасят част от своите осигуровки. От август влязоха в сила новите промени в Закона за бюджета на ДОО, според които работещите в администрацията вече трябва да поемат 20% от осигурителните си вноски, а държавата покрива останалите 80%. Част от ръста на възнагражденията се дължи именно на това - брутните заплати на засегнатите служители са повишени със съответната сума, за да може нетните им възнаграждения да не намалеят.

И все пак ефектът на мярката е минимален, тъй като промените все още не засягат служителите на МВР, Министерството на отбраната и на службите - това се очаква да се случи през януари. Отделно, промените не засягат много други служители в обществения сектор, като например учителите и лекарите, които работят на трудов договор и вече плащат осигуровки.

От 1 август обаче бяха увеличени осигурителните прагове по икономически дейности и групи средно с 30%. Отделно беше повишен и максималният осигурителен праг и е вероятно част от тези промени също да са повлияли на данните. Така към септември средното брутно възнаграждение в страната достига 1 458 евро.

Заплатите в IT са най-високи, а в земеделието растат най-бързо

За пореден път националната статистика отчита, че най-високите възнаграждения са в сферата на информационните и комуникационните технологии (ИКТ), където средната заплата в периода от юли до септември възлиза на 3059 евро и расте с над 8.5% спрямо миналата година. Този ръст обаче е малко под средния за страната.

С почти 1000 евро по-ниски са възнагражденията на работещите във финансите и застраховането (2088 евро) и енергетиката (2063 евро), които се нареждат след ИКТ. Техните възнаграждения обаче се повишават с по-високи темпове - 9.9% и 14% съответно.

Спрямо третото тримесечие на 2025 г. най-много се е повишила средната брутна заплата в селското, горското и рибното стопанство (20.3%), като тя вече е 1084 евро, но секторът остава третият най-зле платен в страната. Най-ниско е средното

възнаграждение на наетите в хотелите и ресторантите (907 евро). Това е и единственият сектор, при който средното възнаграждение е под 1000 евро.

Столицата срещу останалите области

Сред отделните области най-високо продължава да бъде средното възнаграждение в столицата, което възлиза на 1932 евро, но расте с един от най-ниските темпове. На второ място е Варна със средна заплата от 1351 евро, която е под средната за страната, последвана от Софийска област (1344 евро). Най-ниско, но все пак четирицифрено, е възнаграждението в област Благоевград (1021 евро), а най-бързо спрямо 2025 г. се е повишило това във Кюстендил - с 15.4% в процентно и 139 евро в номинално изражение.

Безработицата и заетостта падат

И безработицата, и заетостта отчитат спадове през третото тримесечие, според данни, публикувани от националната статистика в сряда. В периода от юли до септември 2026 г. безработицата е 3.1%, което представлява свиване с 0.3 процентни пункта спрямо същия период миналата година. Безработицата при мъжете (3.6%) е с почти цял процентен пункт по-висока от тази при жените (2.7%).

Едновременно с това са отчетени спадове при коефициентите на заетост и на икономическа активност за населението между 15 и 64-годишна възраст, като те се понижават със съответно 0.6 и 0.8 пр. п. на годишна база. През третото тримесечие заетите лица между 15 и 64 навършени години са 2.788 млн. души, а коефициентът на заетост е 70.8%.

В същото време очакванията са за предстоящо охлаждане на пазара на труда. А наскоро представено проучване на Асоциацията на европейските търговски палати сред български компании показва, че те стават по-предпазливи в наемането на служители на фона на растящите разходи за труд.

Cross.bg

√ Теми и гости в сутрешните блокове

БНТ, „Денят започва"

- Тема: Политически казуси: между споровете и решенията; Гости: Ружа Райчева - журналист; проф. Стойчо Стойчев - политолог
- Тема: Време за бюджет, икономически ходове и оценка на кредитния рейтинг; Гости: Михаил Кръстев - икономист; Богомил Николов - "Активни потребители"
- Тема: Как да реагираме, когато сме притеснени по време на полет?; Гост: Марио Бакалов - пилот

бТВ, „Тази сутрин"

- Тема: Високо напрежение в Народното събрание; Гост: Божидар Божанов - съпредседател на ПП
- Тема: Ще догонят ли доходите ни нарастващата инфлация
- Тема: Защо актьорът Даниел Върбанов отпадна от „Игра на предатели"

√ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - стр. 1,2,3 - У нас трябва да заделяш допълнително поне по €68 всеки месец

в. Труд - стр. 1,4,5 - Детската болница - кой и защо я спря?

в. Труд - стр. 1,3 - Коктейл от вируси преди грипа

в. Телеграф - стр. 1,4,5 - Цели семейства с ТЕЛК

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - стр. 4 - Какво е „втората пенсия", за която само за 6 месеца спестихме 1,1 млрд. евро

в. 24 часа - стр. 5 - Мъката на чиновника: съкращения, без банкет и автоматичен ръст на заплатата

в. 24 часа - стр. 7,18 - Шумът около милионната глоба няма да свали цени, но търговците ще са по-предпазливи с етикетите и властта

в. Труд - стр. 14,15 - Трудно обясними прогнози за бюджета за 2027 г.

в. Телеграф - стр. 2 - Засега не се задава вот на недоверие

в. Телеграф - стр. 4 - Никой не е звънял на 112 за мъглата

в. Телеграф - стр. 7 - F-16 ще дежурят денем от 2027 г.

в. Телеграф - стр. 8 - София няма да остане без парно

Водещи интервюта

в. 24 часа - стр. 8,9 - Пламен Генчев: В земеделието вече е най-важно да осигуриш пазар, преди да започнеш да отглеждаш

в. 24 часа - стр. 16,17 - Александър Маринов: Българинът знае 2 и 200, но е трудно да приемем, че ни предстои да сме по-дисциплинирани към харченето

в. Труд - стр. 1,10,11 - Владислав Горанов, бивш министър на финансите от ГЕРБ, пред „Труд news": Бюджетът е по-скоро плах или мързелив

в. Телеграф - стр. 1,10,11 - Наталия Киселова: Четирима кандидати на опозицията с подкрепа за ВСС

Водещи анализи

в. 24 часа - стр. 15,16 - Три парадокса със заплатите и работните места

в. Труд - стр. 1,9 - Свободата не подлежи на отмяна

в. Телеграф - стр. 10 - Три причини за катастрофите

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2026 г. до днес може да намерите на адрес: https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm *В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.*